

SANDARA
DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS
PRENUMERATA METAMS:

Amerikoje \$2.50
Kanadoj ir Lietuvoj \$3.00

Pasai metų:

Amerikoje \$1.25
Kanadoj ir Lietuvoj \$1.50

Skelbimų kainas klauskite laikini.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

SANDARA

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by Lithuanian National
League of America.
Consisting of 83 Branches, Located
in all largest cities of the U. S. A.
Represents over 10,000 Lithuanians
in the City of Boston and about
700,000 in the United States.
"SANDARA"
327 E St., So. Boston, Mass.

Tel. So. Boston 2408.

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

KAJNA 5 CENTAI.

No. 18

So. Boston, Mass., Gegužės (May) 1 d., 1924 m.

Metai XI

114 žuvo Kasykloj

Kasyklose Užgriuti Rodos Visi Žus.

WHEELING, W. Va., bal. 28 d. Netoli nuo čia Benwood'e kasykloje Benwood Mill buvo baisinga eksplozija šį rytą, už kelių minučių po to, kaip darbininkai sulindo po žemės. Visi įėjimai į kasyklas užberti ir užkurti valandų po eksplozijos gelbėtojai negalėjo įeiti į kasyklas su pagelba, nes iš viduje degančių kasyklų veržėsi laukan nuodingos dujos. Sako, kad į kasyklas suėjo 125 darbininkai, ir nė vienas iš jų neišėjo. Vienok kasyklų biuras sako, kad kasyklose yra užberta tik 107.

Su pagelba skubėjo kasyklos gelbėtojai drauge su Suv. Valstijų ir W. Virginijos valstijos gelbėtojais, bet nieku negalėjo gelbėti.

VELESNĖ ŽINIA. Netekta vilties, kad kuris nors iš 114 užgriutų Wheeling Steel Corporation kasyklos Benwood'o kasykloje galėtų būti išgelbėtas gyvas. Išimta 14 lavonų. Du maineriai rasta da gyvi, bet ir tie tuo mirė. Nuodingi gazai pripildė kasyklas ir trukdo gelbėjimo darbą. Gal buti, kad kuriame kasyklų užkampyje yra kiek užgriutų mainerių su šviežiu oru, kuriuos pasiseks išgelbėti, bet mažai kas tikisi tokio laimingo aplinkybių susidėjimo.

Iš išimtųjų lavonų pažinta tik vienas J. T. Poile, "fajerbosis." Ant lentos įeinant į kasyklą rasta jo ranka parašytas liudymas, jog jis peržiūrėjo kasyklas šį rytą ir rado jas saugias.

Sudaryta tuolaikinė vieta, kur padėti kiekvieną iš kasyklų išimtą nelaimingąjį. Doktorai ir slaugės gatavai laukia su greita pagelba.

Kaltinamas už Šerimą Pačios Ligos Mikrobaus.

WHITE PLAIN, N. Y., bal. 28 d. Grand jury (prisaikintie-

ce O. Baring'ui, buk jis davęs savo pačiai maistą maišytą su liji) išnešė apkaltinimus Clarendos mikrobais. Išnešta trys apkaltinimai: pasistengimas nužudyti, nuodimas maisto ir tekrikalis užsiuolimas. Baring pamintas į kalėjimą be kaucijos. Jis prisipažinęs, kad įdėjo į pačios maistą šiltinės, pneumonijos ir difterijos mikrobus, taipgi arseniko, "kad ji apsigirtų ir važiuotų į Kaliforniją gydyties."

Baring yra turtingas chemikas. Ligų bakterijas jis pirko New Yorko lignoninėje, ten paduodamas savo vardą kaip "C. Barnes." Aštuoni lignonbučio ir laboratorijos žmonės pažino, kad "C. Barnes" yra tas pats C. O. Baring, kuris yra suareštuotas.

Pereitą sausio mėn. Baring'ienė apsirgo ir iškeliavo į Palm Beach, jos vyras su ja. Už kelių dienų, pasveikus, ji sugrįžo namo. Už kelių savaitių New Yorko viešnamyje ji da labiau apsirgo. Kol ją prižiūrėdavo slaugė, jai darydavosi geriau, bet kaip tik imdavo prižiūrėtiną vyras, ji pablogėdavo. Ji pradėjo nužiūrėti vyrą ir pasiūkė daktarą Henry J. Vier. Jo ištyrimai patikrino, kad jos vyras nori ją numuodyti.

Balandžio 7 d. vyras parnešė jai importuotų daktilių (dates), kurių užvalgius ji vėl apsirgo. Likusias daktiles ji nusiuntė p. Rawland'ui išanalizuoti, ir tas radęs jose arseniko. Tada ji ėmė krėsti namus ir rado skrynį rume bonkutes su užrašu vardo "C. Barnes" nuo "Willard Parker Hospital, N. Y."

Sekančią dieną Baringienė nusidavė esanti serganti ir jos vyras parnešė jai gerti karbonuotos sodos, kurią išanalizavus, rasta daug arseniko.

Pasiremdama šiais faktais, policija surado, kad "C. Barnes" yra šešis kartus gavęs ligų bakterijų iš minėto lignonbučio. Lignonbučio užveždams jis yra pristatęs paliudijimus nuo Columbia Universiteto profesorių. Detektyvas laukė, kol "C. Barnes" ateis daugiau mikrobų, ir kaip tik jis pasiėmė bonkute, detek-

"APVEZDINKIT IR MANE"
Trijų aktų operetė. Muzika M. Petrausko.
Sėdi iš kairės dešinėn: Aglaja — Briedytė, Guglys — Preikštas, Veronika — Zygelienė, Petraitis — Trečiokas.
Stovi: Tamosiunas — Orvidas, Mariutė — Trečiokienė, Prakapas — Bžeskis.
Penktu kartu statyta Spalių 14 d., 1923 m

tyvas pažino, kad "C. Barnes" ir Baring yra tas pats. Jo kišenėje policija radus arseniko.

Už trijų valandų Baringienė atsuntė policijai indą su pienu ir duona, kuriuo, ji sakė, jai davęs jos vyras; ten rasta šiltinės ir difterijos mikrobų. Pereitą penktadienį Baring suareštė otas.

Baring advokatas aiškina, kad jo klientas nenorėjęs nuuodinti savo pačią, tik norėjęs apsiginti ją, kad ji išvažiuotų kur kitur, kad ir jis galėtų drauge išvažiuoti ir tokiu būdu pabėgti nuo kitos moteriškės, nuo kurios Baring norįs nusikratyti, bet nenorįs apie ją sakyti savo pavydžiai pačiai.

Baring yra 39 metų, jo pati 46 m., vedę yra 11 metų atgal ir iš pačios pinigų Baring pradėjęs savo biuznis, nes vesdamas jis neturėjęs nė cento.

Šokikė Nusišovė.

DETROIT, Mich., bal. 25 d. Wanda Elaine Stopa, advokatė, kurios jieskojo Chicago policija, atvažiavo į Detroit, užsiregistravo kaip Mrs. Theodore Glasgow ir nusišovė. Kada detektivi gavę įsakymą, kad pažiūrėtų, ar moteris pasivadinus Mrs. Glasgow nėra Stopa, atvyko į viešnamį, jau rado advokatę nusišovusią. Chicago policija jieskojo jos už šovimą Henry Manning'o, kurs pirmiau yra gyvenęs Waltham, Mass.

Ford'o Milijonai.

Ford Motor Co., inkorporuota Delaware valstijoje, įteikė Mass. valstijos Korporacijų Komisio-nieriui atskaitą biznio metu, pasibaigiančių 1923 m. gruodžio 31 d. Atskaita parodo, kad Fordo kompanija turėjo perviršio apie \$442,000,000, t. y. \$82,000,000 daugiau, nē kaip 1922 m.

Fordo dirbtuvės federalių ir vietos taksų turėjo išmokėti \$37,436,120. Tai yra didžiausias taksos, kokias nuo svieto pradžios yra užmokėjęs kuri nors korporacija. Tas taksas užmokė-

jo Henry Ford ir jo sunus Edsel, nes jiedu yra savininkai "Ford Motor Co.": tėvas Henry Ford, turi 58% nuosimnio visų sėrų, gi sunus Edsel Ford — 41% nuosimnio.

Paimant tik tuos \$82,000,000, kuriuos Ford Motor Co. pernai viršaus uždirbo, rasime, kad jie reiškia \$225,000 kožnat metu dienai, arba \$10,000 valandai. \$166 minutai ir beveik \$3 sekundai.

Ispanija Įvedė Automatiškuosius Telefonus.

MADRIDAS, bal. 27 d. Kad pagreitinti susinešimus telefonu, Ispanijoje neužilgo bus įvesti automatiškieji telefonai, koki dabar didesniuose Amerikos miestuose yra įvedami. Susidarė tam tikra kompanija su 1,000,000 pesetu, kad pakeisti telefonų sistema. Nors telefonų sistema bus valdžios priežiuroje, bet bus privatė nuosavybė, tik kareiki bus pereinū į militarės valdžios rankas.

Dewes'o Raportą Priima Keturiuos Valstybės.

PARYŽIUS, bal. 26 d. Pabaigoje praėjusios savaitės buvo tųs eilės svarbiausių įvykių link atlyginimų nusistatymo: 1) Prancuzija, Belgija, Anglija ir Italija atsakė į Reparacijų Komisijos Raportą; 2) Pasitari-mai Sir John Bradbury ir Louis Barthou su New Yorko bankierium Pierpont Morgan'u, kurs dabar yra Paryžiuje ir 3) Prancuzijos su Belgija konferencija, kuri prasideda pirmadienį, bal. 28 d. ir Prancuzijos su Anglija konferencija, kuri prasidės vėliau savaitėje.

Pirmuoju klausimu, su Dewes komisijos raportu, visos keturios paminėtos valstijos sutinka, pamatiniai imant, tik daro pasargas smulkmenose. Belgija norėtų, kad viskas būtų ko sparčiausia įvykdinta, gi Prancuzija sakosi žiurėsianti atsargumo.

Liberalų Partijai Grėšia Skillimas.

LONDONAS, bal. 26 d. Atsinešimas į Darbo Partiją gali suskaldyti Anglijos Liberalų partiją. Vieni liberalai išsireiškia, jog laikinai darbuosis išvien, kad sulaužius Darbo Partiją. Mat jie bijosi, kad čion neįsigalėtų Socialistų partija.

Ateinantį trečiadienį čion bus Liberalų partijos mitingas, kurs tikrai parodys, kaip didelis skillimas yra Liberalų Partijoje. Manoma, kad nesutikimas yra gana dideli, ir kad nauji vadai Liberalų partijoje turės išeiti priešakyn į senųjų vietą.

40 Sužeista Politiniam Mitinge.

BERLYNAS, bal. 27 d. Šį vakarą čia buvo didelės rinkimų riaušės, kuriose daugelis sužeista. Keturiasdešimčiai sužeistųjų reikėjo daktaro pagelbos. Vėčių Liaudies partijos buvo paskelbtas mitingas, bet kelius į paskirtą svetainę iš anksto pa-

stojo komunistai. Ant besarti-nančių Liaudies partijos žmonių komunistai užsiuolė su lazdo-mis. Pasiūta daugiau polici-jos ir mitingas pradėta, bet vėliaus prasidėjo užsiuolimas su naujais sužeidimais. Šešiolika žmonių suareštuota.

Pavojus Naujo Krizio Anglijos Kabinetui.

LONDONAS, bal. 28 d. Ramsay MacDonald metė rinkimų agitaciją Valijoje ir nuskubėjo į Londoną, kad aptildyti audrą, kylančią dėl McKenna akcųžės. Šios akcųžės apsaugoja vietos darbo motorinius vežimus, uždėdamos 33 ir vieną-trečdaliū nuoš. ant visų motorinių vežimų, atvežamų iš Amerikos, taipgi ant kitų motorinių vežimų, muzikos instrumentų, filmų, laikrodžių ir laikrodėlių.

Staiga sužinota, kad Snowden mano šias akcųžes panaikinti, tad prėstų kelti pradėjo netik išdirbėjai, bet ir darbininkų unijos, užinteresuotos tais darbais, įpatingai gi automobilių darbininkų.

Pačiame kabinete nėra nuomonų vienodumo. Nors per pastaruosius rinkimus darbininkų atstovai vienbalsiai buvo išsikeišę, kad reikia-numesti visus muitus ir vėl įvesti "free trade," bet badartiniame klausime jau unijų atstovai kabinete kitaip kalba: jie sako, kad dar per ankstybas laikas numesti akcųžes, nes iš to galį tik pasididinti bedarbėbės.

Iš to darbo kabinete yra to didesnis pavojus, kad liberalų partija jau neduoda sutartino parėmimo, bet tam tikra jos dalis mano laikinai paremti konservativus.

Nutėisė Kapitona Stecenko.

MASKVA. Charkove Revtribunolas nutėisė sušaudyti kap. Stecenko už tai kad jis dalyvavo Denikino ir Vrangelio armijose.

ATYDA VISIEMS

SANDARIEČIAI! Štai sulaukeme savo Organizacijos Dešimtąjį Seimą, tai yra nepaprastas įvykis mūsų Organizacijoje. Tad šiame Dešimtajam Seime dalyvaukime visi. Kuris negalme ypatingai dalyvauti, tas siuskime Seimui pasveikinimą adresuodami:

CONVENTION OF LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA.
LITHUANIAN HALL,
29 Endicott St., Worcester, Mass.

Siuskdami pasveikinimus pridėkime sulyg išgalės ir auką, galutinam Sandaros Spaustuvės skolų išmokėjimui. Lai šis Dešimtas Seimas apvainikuos mūsų Dešimties metų kulturinį darbą, lai jis pastatys mūsų Organizaciją ant tvirčiausios papėdės. Tad valio visi į Seimą!

Jei turite reikalų prie Seimo rengėjų pirm Seimo, tai kreipkitės sekančiu antrašu: A. Kriaučialis, 81 Endicott St., Worcester, Mass.

BALDAI, GRINDŲ UŽDENGIMAI, LOVOS.
KOKYBĖ — PASITIKĖJIMAS ir KAINOS
P. F. CAREY CO.
416—418 BROADWAY SOUTH BOSTON, MASS.
Isteigta 1868 m.
Pasekmingas biznis per suvirš 56 metus ir vis da nuosavybėje Carey šeimos.

A.L.T.S. REIKALAI

I. A. L. T. SANDARA. NAUJI NARIAI ISTOJO
Prie 18 kp., Cleveland, Ohio.:

Juozas Bernotas, M. K. Drasutis, Antanas Šimkunas. Prie 29 kp., Detroit, Mich.: Martynas Makritskis. Prie 36 kp., Pittsburgh, Pa.: Antanas Bagužas. Prie 57 kp., Union City, Conn.: Jonas Gerulis. Prie 79 kp., Pittsburgh, Pa.: B. Rupšlaukaitė. Prie 81 kp., Hudson, Mass.: Jonas Januškevičius.

AUKA.

Gerbiamas Petras Butzevičius iš Athol, Mass. atsilankė Sandaros Adm. ir pasveikindamas Sandaros sukaktuves suteikė auką \$10.

PASKUTINIS ŽODIS PRIES SEIMĄ.

Seimas jau visi arti. Pirmą negu sulauksime savo Dešimtąjį Seimą, turime progą pasikvilti. Laiskas teliko tikrai rengtis ir būti prisirengusiam tikėti Seimui. Tad pagalvokime, Sandariečiai, ar visi esame prisirengę Seimui. Žinoma, visi Seimanai negalėsime suvažiuoti ir bendrai pasipausti vienas kitam rankas, kaippo vienos idėjos draugai, vienos Sandaros šeimos nariai, kad bendrai apkalbėti ir pasidžiaugti savo per Dešimtą metų nuveiktais darbais Lietuvos Kultūros dirvoje.

Mes, Sandariečiai, stojame į Sandaros Partiją su ta mintimi kad visi bendrai vienoje šeimynoje, subendrinę savas įiegas, varyti apšvietos bei kultūros darbą pirmyn. Mes savo triusu, savo pastangomis per tą laiką labai daug nuveikėme. Didžiausia mūsų darbo dalis buvo pašvęsta Lietuvos reikalams, kad jai pagelbėti prisikelti iš kelių šimtmečių vergijos, tokiu būdu net nekarta palikome šalyje savo partijos reikalus.

Šiandieną, sulaukus Dešimtąjį Seimą, mes kiekvienas Sandarėtis turime juomi susidomėti. Pastarojuoju laiku pasiekia mūsų gandai, kad Lietuvoje klerikalų rengiasi įvesti griežtą klerikaliską diktaturą. Reiškia, jie viešai pareiškia, kad jie jau rengiasi prie to, kad Lietuvoje galutinai užsmaugti pažangiąją žmonių kalbančias lūpas. Amerikos klerikalai taipgi ranka rankon eidami su savo sėbrais Lietuvoje, taipgi daro atakas ant pažangiųjų žmonių. Jie čia pirmiausiai pasirinko Sandarą ir šiuo kun. Garmum priešakyje nori galutinai išardyti mus per Dešimtą metų išauklėtą organizaciją Amerikos Lietuvos Tautinę Sandarą.

Tad šis mūsų Seimas turės neapsakomą svarbą. Jis bus kaippo mūsų kvotimai, ar mes per Dešimtą metų savo nuveiktus darbus apvainikuosime ir stosime į atvirą tvirtą kovą atremti besisiubuojančią klerikalizmą, ar nuleisime rankas ir išsižadėsime to, ką esame nuveikę.

Ne! Nei vienas Sandarėtis nedaleis prie to, kad Lietuvos liaudžiai būtų uždegtas naujas klerikaliskos vergijos jungas... Kiekvienas stosime ir atremsime mums taikomą ataką. Tinkamiausias tos atakos atremimas tai kaip tik ir yra mūsų visų bendrai dalyvavimas Seime. Suvažiuoti Seimui, kaip mįšėjau, mes visi negalėsime. Bet mes galime bendrai visi dalyvauti siųsdami Seimui pasveikinimus. Lai kiekvienas Sandarėtis bei pašalinis pažangiosios dvasios žmogus, kuris tik brangina laisvą demokratiją ir teisybę,

siuncia Seimui pasveikinimą.

Lai šis Seimas susiaukia keletą tukstančių pasveikinimų. Lai šis Seimas apvainikuoja mūsų Dešimties metų nuveiktus darbus ir lai jis parodo, kad nežiurint kokie nebut vergijos mėgėjai darys atakas, mes jas atremsime.

Seimo Rengėjai deda visas pastangas, kad šis Seimas būtų kopasekmiausias. Tad prisidėkime visi prie po pasekmingumo. Siųsdami Seimui pasveikinimus, nepamirškime pridėti ir šokią tų, sulgę išgalės, dovana. Lai šis Seimas pastatoma mūsų organizaciją ant tvirčiausių papėdės, kad kaip galima greičiausiai galėtume savo organą Sandarą padaryti dukart sąvartiniu.

Siųsdami pasveikinimus adresuokite:

(Convention of Lithuanian National League of America, Lithuanian Hall, 29 Endicott St., Worcester, Mass. Tad valio visi į Seimą!

K. J. PAULAUSKAS.

A. L. T. SANDAROS NEW YORKO IR NEW JERSEY VALSTIJŲ KUOPŲ ATYDAI!

Sulgų veikėjų konferencijos nutarimo, A. L. T. Sandaros 1-a kuopa kviečia išrinkti atstovus, kad atvyktų konferencijon, kuri įvyks sekmadienį gegužės 4 dieną, nuo 2-ros val. po pietų "Vienybės" svetainėje, 193 Grand Street, Brooklyn, N. Y. Konferencijos tikslas: 1) Sutvėrimas A. L. T. Sandaros Apskričio. 2) Pasitarimai apie A. L. T. Sandaros Seimą ir kiti bėgantį reikalai. Konferencijon kviečiami ir šiaip veikėjai — Sandariečiai arba artimi Sandariečių draugai.

A. L. T. Sandaros 1 kp.

Valdyba.

Sandaros Kuopų Veikimas

WORCESTER, MASS. Sandariečiai Kruta.

Sekmadienį balandžio 13 d. A. L. T. S. 16 kuopa laikė mėnesinį susirinkimą, kuris visais atžvilgiais buvo labai gyvas ir jdomus. Susirinkęs nemažas narių skaičius gan energingai svarstė dalykus, liečiančius: rinkimų centro valdybos, besitariančią seimą ir tt. Rezultatas balsavimo centro valdybon parodė štai ką: balsuota už senąją beveik vienbalsiai, o į sekretorius A. Kriaučialis gavo daugiau balsų už p. Sidabrą. Toliau Seimo rengimo komisija išdavė raportą iš savo darbuotės, iš kurio galima spręsti, kad jau beveik viskas prirengta ir jau laukiama seimo.

Tuojaus buvo rinkimas delegatų seimui ir tapo išrinkti: V. Čekauskas, B. Mingilas, V. Jukubynas, A. J. Gotautas, A. Kriaučialis, F. Skliutas ir J. Peleckis.

Seimo Komisijai ir delegatams pavesta suformuluoti įnešimus į Seimą nuo 16 kuopos.

"Sandaros" Apsigynimo Komiteto narys A. Kriaučialis referavo reikale siuntimo pinigų aukų minėtajam tikslui. Po tuompo pasikalbėjimo nutarta remti kiek galint. Apsigynimo Fondą ir čia ant vietos sumesta \$15.00, kas pavesta A. Kriaučialiui. Kadangi dabartinis kuopos pirmininkas F. Skliutas išvažiuodamas kitur padavė rezignaciją, jo vietą užėmė darbuotis Sandarėtis J. Paleckis, o vicepirmininku išrinktas A. J. Gotautas. Baigiant susirinkimą daug kalbėta, kas reikalinga visos organizacijos, o taipgi organo pagerinimui, kur beveik kiekvienas paėliui išreiškė savo nu-

omonės. Pateiktas pasikalbėjimas, pirmininkas patace plesnų Seimui komisijsai imti meuziagą is uų pasikalbėjimų.

Beje! Dar A. Kriaučialis vardu visų kitų atslovų dalyvavusių N. A. Apsaricio suvaziavime, išdavė raportą, kas tapo priimtas su pagyrimu. Iš viršminėtų faktų aišku, kad 16 kuopa kruta ne juokais.

Korespondentas,

B. Mingilas.

PITTSBURGH, PA.

A. L. T. Sandaros 36-tos kuopos mėnesinis susirinkimas bus gegužės 4 d. nuo 7:30 val. vakare, LMD. Svetainėje, 142 Orr St., Pittsburgh, Pa. Visi sandariečiai malonėkite susirinkti kokaikalingiausia, nes gegužės 8 d. ir 10 d. jau prasidės A. L. T. Sandaros Seimas, kur važiuos ir mūsų kuopos atstovai delegatav. Todėl turim duot geriausias įnešimus Sandaros seimui, kas Sandaraj yra taisytina ir ką Seimas turėtų nutart. Balandžio mėnesyje išrinkta komisija įnešimus pagaminti, todėl priedermė visų susirinkti ir gerus priinti ir įnešti, kas mus, pittsburgiečių, manymu but reikalinga pataisyti.

Beto keletas paėmė Sandaros Kalendorių parduoti, todėl turit priduoti pilną raportą ir butinai turim tą klausimą tuo pabaigt. Todėl visus kviečiu dalyvauti A. L. T. Sandaros 36-tos kuopos susirinkime, kuris įvyksta kelios dienos pirm Sandaros metinio seimo.

Fin. Sekr. J. Virbickas.

DETROIT, MICH.

Balandžio 13 d. laikytame Sandaros 29 kp. susirinkime buvo apkalbėta daug svarbių reikalų, ir šita kuopa turi didelius plenus savo organizacijai. Susirinkime per K. Snuolio pasidarbavimą prisirašė du nauji nariai — Antanas Melininkaitis ir J. A. Masonienė. Garbė K. Snuoliui, kad jisai nepraleidžia nė vieno susirinkimo neatvedęs po 2 arba 3 naujus narius. Butų pageldautina, kad visi 29 kp. nariai tą patį darytų ir per kozną susirinkimą atsigabentų po tiek narių, tai butų mūsų kuopa jau daug skaitlingesnė negu dabar. Broilai ir sesutės! glauskimės prie vienos didelės grupės, kuri gina mūsų reikalus, kuri bando mus apginti nuo mūsų priešų, kuri veda mus prie apšvietos, tai yra prie Amerikos Liet. Tautinės Sandaros. Kad mūsų priešai neįimtų viršų, mes turime parodyti savo teisingumą ir iškelti tas visas jų nedorybes tegu pamato žmonės ir pasako, keno teisybė. Sandara viena svarbiausia mūsų organizacija, ir mes jos principus apginsime.

29 kp. Korespondentas.

N. S. CHICAGO, ILL.

A. L. T. Sandaros 23 kuopa, laikytame bal. 16 d. susirinkime daug ko gero nutarė. Pats susirinkimas buvo skaitlingas nariais, nes, mat, buvo centro valdybos balsavimai ir Seimas. Kiek atmenu, tai Dr. Graičiuinas mažiausiai gavo balsų.

Dešimts dol. "Sandarai."

Kuopa apsvarsčius busimą Sandaros Seimą ir negalėdama pasiųsti atstovų, nutarė iš izdo paaukuoti dešimts dol. išpirkimi "Sandarą" iš senų skolų. Mat sukanka mūsų organizacijos dešimts metų jubilėjus, kuris daug prisidėjo prie kultūrinimo ir saugojimo mūsų išsivijuscionai Amerikoje. Sandariečiai sako, kad "Sandara" nuo šio seimo turi likti liuosa nuo skolų.

Bus rengiamos prakalbos.

Sandarėčiai rimtai apsvarste, Rymo agente, kun. Garmaus trolimaz, ant pažangiosios liaudies organizacijos ir laikraščio, nutarė gegužės 10 d. ar 11 d. surengti dideles masines prakalbas, kad išrodžius visuomenei

reikalingia, Keičių ir ne... Tam tikslui is rinkta komisija is šių narių: K. Rugis, K. J. Semaška (moksleivio), V. Šlauteris ir Iz. Martin.

Komisija žadanti pasidarbuotoje srityje ko geriausiai. Chica-giečiai, temykite!

Šiaurės Gyventojas.

CAMBRIDGE, MASS.

A. L. T. Sandaros 9-tos kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks panedėlyje, gegužės 5 d. 1924 m. 7:30 val. vakare, 875 Cambridge St., Cambridge, Mass. Visi nariai privalote butinai atvykti, nes yra daug svarbių dalykų aptarti organizacijos naudai.

Fin. rašt. V. A. Visminas.

BRIDGEPORT, CONN.

A. L. T. S. Conn. Apskričio pusmetinis suvaziavimas buvo balandžio 20 d. 890 Chapel St., New Haven, Conn.

Dalyvavo skaitlingai delegatų nuo visų Conn. val. kuopų ir apskrities valdybos nariai: pirm: J. Mikalauskas, pagelb. V. Alksninis, rašt. A. Orentas. Pirmininkui atidarius susirinkimą pasirodė pageidavimas iš delegatų, kad valdyba vadovautų susirinkimą. Atatinkamos komisijos paskirtos: mandatų ir įnešimų komisija A. Sapiega ir B. Griškevičius; Spaudos Komisija A. Sapiega ir V. Alksninis.

Aptarta Apskrities bėgančius reikalus, kaip tai parėdavėjime dovanų knygėlių Penn. Ohio ir Mich. valstijų Apskrities, išsireiškė kuopų delegatai, kad darbas vyksta pasekmingai, ir nutarta, kad apskrities raštininkas pasirupintų surinkti likusias galunes ir sugražintų nevėliau kaip balandžio 30 d.

Apskrities vasarinius išvažiavimus rengiamas, bus birželio 22 d. Hartford, Conn. Rengia 46 kp., prigelbstint apskrities valdybai. Iš rengėjų raportu pasirodo, kad rengimas eina pasekmingai, iš ko tikėtina daug naudos.

Prieita prie klausimo einančios teisme bylos "Sandaros" Redaktoriaus su kun. Garmum. Iš kuopų delegatų išsireiškė, kad kuopos jausmingai remia Sandaros Apsigynimo Fondą aukomis, kiek tik išgali, ir apskritai suvaziavimas pareiškė atjautimą ir nutarė remti visa galimybje, jei tik reikalas bus. Kadangi mūsų Tautos dalis apsigyveno čion. Suvienytose Valstijose ir apsipazino maž-daug su Demokratiško ir Laisvo gyvenimo tvarka, bet mūsų kunigija ir čia mus suranda ir stengiasi mus užpuldinėti ir bando atimti iš mūsų tą Laisvės idėją, kuri mums yra ant tiek brangi, tad mums yra priderytė apginti mūsų idėlas ir Laisvės žodį, kurį jie nori sutremti, nors ne teisybe, bet kapitalu, kas vėliau duosis patirti, kur teisybė.

Suvaziavimas pasibaigė su daug svarbių nutarimų ir su pilna upo tarpe delegatų, kad darbuotis organizacijos gerovei.

Spaudos Komisijos Narys A.S.

AMERIKA IR JAPONIJA.

Suvenytų Valstijų senate padarius nutarimą, kad visiškai neįsileisti japonus, Japonija prieš tokį nutarimą pakėlė griežtą protestą. Amerikonų spauda rašydama apie Japonijos protestą daro išvedimą, kad tarp Amerikos ir Japonijos gali kilti karas. Bet nežiurint kokius protestus Japonija darys ir kas iš to galės išėiti, Amerikos politikiečiai daro išvedimą, kad Amerikai nėra reikalo nusileisti, nes girdi, geltonoji žmonių rasė ar anksčiau ar vėliau vistiek kils prieš baltąją, tai, girdi, visai niūko nebus pasauliui stebėtino, jei antrasis karas prasidės dabar. Reiškia, jeigu ištiktų Amerikos su Japonija karas, tai jis būtų pavadintas kaipo rasišnis karas, geltonųjų su baltaisiais.

Teisybės Skleidėjai.

Lietuvoje dar tiek daug viešpatauja tamsybė, kad jai nugaieji visiems reikia dėti kuo daugiausiai pastangų. Dėja, dalis inteligentų, kurie nors sakosi esę žmonių dušių ganytojai, labai dažnai visą savo energiją pavartoja tam, kad atitraukti vaikus nuo mokyklos, kad įskiepytų tamsiems žmonėms neapykantą, kad medžiaginai ir moraliai pakenktų kitokų pažiūrų žmogui. Kad klebonijose nesunk išgirsti ciniškų anekdotų ir, apskritai, chamizmo. tas visiems žinoma ir tas mažai ką stebina. Bet visai nepakenčiama, kada kai kurie kunigai tieša cinizmą į mokyklą. Nenorėdama kalbėti vien žodžiais, aš čia patieksiu keletą faktų

Kairių pradžios mokykloms mokytojui jau antri metai tenka vesti arši kovą su kunigu. Ta kova tiek pasitėjo, kad Šv. Ministerija jau keis kartus tardė tos mokyklos mokytoją Urbaną, ir net siulė apskrities švietimo Komisijai iškelti mokytoją Urbaną antruoju mokytoju, nors tas žmogus turi didelę šeimyną. Kaltinamas buvo tuo, kad jis esąs bedievis, kad rinkęs iš vaikų sidabrinus ir auksinius pinigų ir net prašęs, kad vaikai neštų senus varinius indus, už kuriuos jis žadėjo atsilyginti. Iš tikrųjų jį mokytojas Urbanas buvo "Aušros" muzėjo bendradarbis, ir "Aušros" muzėjo rengėjų pakviestas rinkti senovės liekanas, paklausinėjo vaikus ar neturi kas senų daiktų "Aušros" muzėjui.

Bekovodamas su mokytoju, kunigas prasimanymų apie mokytoją, nesigailėjo. Pradėjo skleisti žinias, kad prie mokyklos slaptai varoma degtinė, nors viešai tą pareikšti bijojo. Paleista į apylinkę davatka įkalbinėjo žmones neleisti vaikų į Urbano vedamą mokyklą. Dėl tų prikalbinėjimų už mokyklos sienų paliko 50—60 vaikų. Vėliau, žmonės nenorėdami palikti vaikų be mokyklos, pradėjo reikalauti kleboną, kad leistų vaikams lankyti mokyklą. Tuomet apie Kalėdas klebonas sumanė steigti savo parapijinę pradžios mokyklą, pavesdamas tai mokykla netinkama špitolės namą.

Einant Pradžios mokyklų įstatymu, pasiuntė Pradžios Mokyklų Inspektoriui patvirtinti jo peršamą mokytoją, kurį Inspektorius, apžiūrėjęs komisijai buto tinkamumo, patvirtino. Bet vėliau Apskrities švietimo Komisija, apsvarsčiusi Kairių parapijinės prad. mokyklos buto apžiūrėjimo komisijos aktus, nutarė nepripažinti tos mokyklos namo ir pačios mokyklos reikalingumo. Galų gale švietimo Ministerija pasikvietė į Kauną mok. Urbaną ir Kairių kleboną M. Augulį paaiškinti ar gal sutaikinti, ir, rodos, daugiau kalną rado kun. M. Augulį.

Kun. Augulis, matydamas, kad jo autoritetas valdžios sfere mažas, net visai nukritęs, suagiūtoja net pusę parapijos, kurie ateina į apskritį ir prašo mokytoją Urbaną iškelti, o ne, tai jie patys išmesią jį lauk. Vienok mokytojas, nors ir terorizuojamas, tebesėdi mokykloje, nes jokių kaltųjų jam pirmesti negalima, bet daugelis mokyklos amžiaus vaikų šią žiemą mokyklos lankyti negali.

2) Beveik panaši istorija su Kužių, Amalių pradžios mokyklomis (Šiaulių apskr.). Amalių pradžios mokytojas A. Balčiūnas paprašė vietinį kleboną, rodo raštu, dėstyti jo vedamą mokyklą tikybą. Kunigas griežtai atsisakė ir pradėjo šmeižti mokytoją žmonių tarpe, pirmiausiai, kaip paprastai paskelbdamas bedieviu, cicilistu ir

tt. Apie kunigo atsakymą dėstyti tikybą mokytojas pranešė inspektoriui. Inspektorius raštu paprašė kunigą dėstyti tikybą Amalių pradžios mokykloje. Gavęs tokį raštą, kunigas apskundė mokytoją Kurijai. Kurija skundą persiuntė šv. Ministerijai, o iš Ministerijos tuoj pribuvo Vizitatorius tardyti mokytoją. Skunde buvo nurodytos trys svarbiausios mokytojo kaltės: a) mokytojas A. Balčiūnas 1919 metais žagarės miestelyje dalyvavęs komunistų partijoje, b) nusistatęs prieš tikybą ir c) platinęs mokinių tarpe neleistino turinio knygeses ir lapelius. Žmonės, paklausę savo sielų ganytojo, pradėjo neleisti savo vaikų į Amalių pradžios mokyklą ir tuo budu daug vaikų pasiliko už mokyklos durų. Tame pačiam skunde pasirodė suklastuotų parašų.

3) Dar gražesnis dalykas, tai kaip kunigams rupi tikybą ir jos dėstymas mokyklose. Dedu ištiesą protokolo nuorašą.

"1923 m. gruodžio mėn. 7 d. Užventis.

Pakvietus Užvenčio pradžios mokyklos mokytojui D. Bubiniui, šiandien susirinko artimiausieji mokinių tėvai, butent: 1) Tėvų Komiteto pirmininkas Dominikas Micenka, 2) Augustinas Miknius, 3) Antanas Naraveckas, 4) Juozas Parimskis, 5) Zofija Šiaulianskienė, 6) Elzbieta Bytautienė, 7) Mirta Erbelienė, 8) Juozas Šimkus, 9) Domicele Pocienė, 10) Ignas Jesinskis ir 11) Michalina Lukošienė.

Mokytojas Bubinas pranešė susirinkusiems, jog kairiųjų mokinių tėvai reikalauja išaiškinti dalyką apie kunigo klebono žiogo, dėstant tikybą nepatogius ir nereikalingus išsireiškimus. Tuos išsireiškimus jis, klebonas, pasakęs vaikams skaitydamas iš raščiuo: 1) kokia uoga yra už viską gardesnė — arbusas; 2) koks paukštis už visus didžiausias? — kiaulė; 3) kas saldesnis? — kas skanesnis, tas saldesnis; 4) kas gražiausias? — kas raudonesnis; 5) kuri merga už visą gražesnė? — kurios sijonas trumpas; 6) kuris yra mokyčiausias? — kuris į bažnyčią neina ir kuris netiki į Dievą; 7) kuris vaikų yra kuogražiausias? — kuris prageria ir yra plikas, kaip tilvikas; 8) kokia merga ar vaikas yra už vis darbesnis? — kuris iš duonos dargiau... (žodis necenzuriskas) padaro. Taip buvo pasikalbama mokykloje vedamoje mokytojo Bubino. Antroje mokykloje, vedamoje mokytojos Šliupaitės, kur yra mažesnieji skyriai ir mažesnieji vaikai, klebonas, dėstydamas dalyką apie Jokubą ir Jezavą, išsireiškė, kad žmonės turi plaukus ant krutinės, po pažastų ir kaip vyras taip ir moterys turi... (žodis necenzuriskas).

Susirinkusieji tėvai abiejose mokyklose persitikrino ir vaikai vienu balsu patvirtino, kad klebonas tikrai taip kalbėjo. Susirinkusieji nutarė apie viršišdėstyty surašyti protokolą." Seka parašai.

Šitie faktai rodo, kad kai kurie kunigai reikia daug auklėti, pirmiau negu įleisti juos į mokyklą. Žmonių nuomonė apie kunigus, kaippo auklėtojus nepageriausia, nes žmonės sako: "žiurėk, ką kunigas sako, o ne ką daro." Tuo budu žmonės nestato kunigų elgesio kitiems pavyzdžiu. Bet žmonės, matyt, pradeda blaiviau žiurėti ir sugėba tinkamai įvertinti kunigų pasielgimą, ką liudija Užvenčio pradžios mokyklos mokinių tėvų susirinkimas kleb. Žiogo pasiėgimu. Reikia skelbti daugiau faktų, daugiau šviesos.

("Mok. Gyv.")

Katalikų Mokytojų Sąjunga Bankrutina

Pirmoji Lietuvos mokytojų organizacija atsirado vasarą 1905 metais. Tos mokytojų organizacijos, "Lietuvos Mokytojų Susivienijimas" vadinamos tęsinys yra dabartinė Lietuvos Mokytojų Profesinė Sąjunga. Tais lietuviams sunkiais laikais apie katalikų mokytojų organizaciją nieko nebuvo girdėti. Patys mokytojai katalikai deda pradžią savo Sąjungai 1911 m. gegužės m. 9 dieną. Kun. P. Dodelis referate: "Lietuvių Katalikų Mokytojų Sąjunga — jos atsiradimas ir plėtotė" taip sako: "Liet. K. M. Sąjungos pradžios reikia įieškoti ateitininkuose. Jiems tenka toji garbė, kurios bešališka istorija negalės nepaminti, kad iš jų išaugo L. K. M. Sąjunga... Mintis buvo toki: organizuojasi moksle einas jaunimas į katalikų organizaciją — ateitininkus. Toji organizacija apima visus mokslus be skirtumo. Ten įeina ir dvasinės Seminarijos bei Akademijos auklėtiniai, ir mokytojų kursų lankytojai, ir buhalterijos mokiniai, ir gimnazistai bei gimnazistės, kurie paskiau stoję į universitetą, baigę įvairius fakultetus — bus gydytojais, agronomais, advokatais ir tt.

Kad baigęs mokslus ateitininkas savo pasaulėžiūros darbą galėtų vaisingai ir toliau varyti, turi but sudaryta tam tikra tais pačiais pagrindais, ką ir ateitininkų organizacija, kaip antai, mokytojų, buhalterijų, gydytojų, advokatų ir kitos organizacijos. Tas planas tik iš dalies vykdomas: tik katalikai mokytojai susiorganizavo profesijos pagrindais. Prirngiamajį L. K. M. S. gais darbą atliko "Saulės" kursų ateitininkų valdyba, padedama kai kurių pašalinųjų, tai idėjai prijauciančių žmonių."

Tuo metu L. K. M. Sąjunga yra Ateitininkų organizacijos tęsinys ir tik patogumo dėlei pavadinta atskiru vardu. Kad suaugę ateitininkai ir dirbą mokykloje geriau duotųsi kunigėliams už nosies vedžioti, leista jiems, kaipio priedu, rūpintis ir savo profesijos reikalais. Negalima jų neleistis mokytojams ateitininkams pasirūpinti savo profesijos reikalais, nes gali pabėgti į tikrą mokytojų profesinę organizaciją. Visą laiką L. K. M. Sąjunga krepia į mokytojų profesijos reikalus tiek dėmesio, kiek verčia reikalas išlaikyti konkurenciją su L. M. Pr. Sąjungai. Labai suprantama, kodėl L. K. M. Sąjunga nieko savarankiškai mokytojų profesijos atžvilgiu nedaro, o tik stengiasi pamėgdžioti L. M. Pr. Sąjungai ir paskui ją sekti. Kada L. K. M. Sąjunga nepajiekti sekti paskui L. M. Pr. Sąjungai, tada ji pradeda rekti, bartis, kodėl jos nepalaukė. "Liet. Mok. Profesinė Sąjunga stengdamosi paimti mokyklų tvarkymo iniciatyvą iš savo rankas, net nepasitarusi su Katalikų Mokytojų Sąjunga, šaukė Kaunan pati viena mokytojų suvažiavimą š. m. spalį 29-31 d." Nubagė ta Kat. Mok. Sąjunga, nesuskumba ir gana! O tie nevidonai profesininkai niori surasti toli atsilikusios Kat. Mok. Sąjungos ir su ja pasitart!

Visą laiką Kat. Mok. Sąjunga manė, kad suskubs bėgti paskui L. M. Pr. Sąjungai, bet dabar nustoję vilties ir emė rekti "gvalt", visai parodė savo bankrotą per straipsnį: "Šis tas apie "profesininkų" žodžius ir darbus," tilpusį "Lietuvos Mokyklos" 78-88 pulapiuose.

Kalbamojo straipsnio autorius Just. Strimaitis per 10 puslapių stengiasi nužeminti L. M. Pr. Sąjungai. L. M. Pr. Sąjungai

pažeminti Just. Strimaitis vartoja senus būdus: bedievybę ir bolševizmą. Savo išvaizdijimams Just. Strimaitis griebsi klaidingų ir tendencingų išvadų, faktų iškraipymo ir atviro melo.

"Mokyklos ir Gyvenimo" 1923 m. 8-9-10 NNr. tilpo straipsnis: "Vidurinių ir aukštesniųjų mokyklų mokytojų suvažiavimas." Pirmoje to straipsnio dešimtyje eilučių, anot Just. Strimaitio, esama pasityčiojimo iš Dievo. Vienok perskaicius kalbamojo straipsnio ne tik pirmas 10 eilučių, bet ir jį visą, niekur jokio pasityčiojimo iš Dievo nerasi. Matyti, Just. Strimaitio supratimu kiekvienas "Mok. ir Gyv." bendradarbio pasakymas: "Dievas padeda," "Dievas turės nubausti" yra neleistas profesininkui. Keista, iš kur Katalikų Mokytojų Sąjungos nariai vienigavo monopolę pasitikėti Dievo pagalbai?!

Just. Strimaitis stengiasi įrodyti, jog L. M. Pr. Sąjunga yra bolševistinė organizacija. Jis protauja taip: Mariampolės Realę gimnazija "išsikurė bolševikų agentų dėka ir davė jai pačią (L. M. Pr. Sąjungai V. K.) pradžią.

Įrodymus, kad Mariampolės Realę gimnazija išsikurė bolševikų agentų dėka, Just. Strimaitis ima iš V. Aleksos "Išpažinties", cituodamas: "Tais laikais Mariampolėje, daugiausia bolševikuojančių elementų dėka išsikurė realinė gimnazija. Tai buvo Mariampolės socialistų ir bolševikų tvirtovė. Kaip kartas tada realinė gimnazijoje (tai buvo 1920 m. pradžioje) išsikurė "Visuomenininkų" organizacija. Ji apsigalavavo gimnazijos mokytojų aktyse, kaipio marksinė organizacija. Nors visi gana gerai nujautė, jog tai legalė bolševistinė organizacija. Tai turėjo būti jau paskutinis kostuvas, per kurį mokslieiviai galėjo įeiti į komunistų partiją. Kadangi toji organizacija yra faktinai apsigalavavusi, taigi joje slapta buvo sudaryta komunistų frakcija, kuri vadovavo visam organizacijos darbui." Tolimesnis cituojamas V. Aleksos "Išpažinties" tekstas nieko naują neduoda ir kalba tik apie "Visuomenininkų" organizacijos veikimą.

Just. Strimaitis be kritikos priima V. Aleksos žodžius. Reikia pridurti, kad tas V. Aleksa buvo ypatingas jaunuolis, palyginti per trumpą laiką daug pergyvenęs. V. Aleksa iš Mariampolės Žiburio gimnazijos persikėlė į Mariampolės Realę gimnaziją, aktingai dalyvavo komunistų partijoje ir vėliau tarnavo žvalgyboje. Aš taip pat, kaip Just. Strimaitis, pirmiau V. Aleksos pacituotus žodžius be kritikos. Iš V. Aleksos pacituotų žodžių seka: 1) kad Mariampolės Realę gimnazija išsikurė bolševikuojančių elementų dėka ir 2) kad 1920 m. pradžioje išsikurė "Visuomenininkų" organizacija, kurią mokytojai legalizavo, nors visi (kas?) gana gerai nujautė, jog tai legalė bolševistinė organizacija ir kada joje slapta buvo sudaryta komunistų frakcija, kuri vadovavo visam organizacijos darbui.

Pirmiausia, Just. Strimaitis V. Aleksos žodžius "bolševikuojančių elementų dėka" perfrazuoja į žodžius "bolševikų agentų dėka." Matyti, Just. Strimaitis jaučia, kad žodis "bolševikuojas" nieko nepasako. "Bolševikuojas" reiškia šį-tą paimas iš bolševikų. Pavyzdžiui, mūsų krikščionis demokratas, (kartu ir Just. Strimaitis) kai kas dažnai vadina bolševikuojančiais dėl jų demagoginės taktikos.

"visuomenininkų" organizacijos pats V. Aleksa patvirtina, kad Mariampolės Realės gimnazijos mokytojai tikrai nieko bloga apie ją nežinojo, o tik nujautė, bet gerbiamasis Just. Strimaitis, nujausti, tai dar ne vis tiek ką žinoti. Blogas tas žmogus, kurs daro juridinės reikšmės nutarimus pasiremęs vien nujautimais. Pasirodo, kad "Visuomenininkų" organizacija nebuvo komunistinė organizacija, nes reikėjo sudaryti slapta komunistų frakciją, kad komunistai galėtų vadovauti "Visuomenininkų" organizacijai.

Taigi, Just. Strimaitis iš adato priskaldė visą vežimą. Gal Just. Strimaitio dirksniai per daug nuvargę, kad pakanka užgirsti žodį "bolševikas," kaip minto pačius bolševikus. Dėl žodžių, kad Mariampolės Realę gimnazija išsikurė bolševikų agentų dėka, teks Just. Strimaitis pasikalbėti teisme ir sužinoti, kas buvo tikri gimnazijos steigėjai. Just. Strimaitis ištinkins, kad gimnazijos steigėjų tarpe yra stambių ukininkų, kurių net Just. Strimaitio iškrikę dirksniai negalės pripažinti bolševikais.

Just. Strimaitis ir cituoja nesąžiningai. Norėdamas įrodyti, kad Mariampolės gimnazijos mokytojai davė pradžią L. M. P. Sąjungai, jis užbaigia citatą (Beraštis 1 Nr. pusk. 20) žodžiais: "davė pradžią mokytojų sąjungai, kurios valdybai paskiau ir perdavė savo pareigas." Iš tolimesnio teksto matyti, kad davė pradžią ne Lietuvos Mokytojų Prof. Sąjungai, o Mariampolės apskrities M. Pr. S. gais. Apie Lietuvos Mok. Pr. Sąjungos išikurimą "Lietuvos Mokykla" 1923 metais, pusk. 424-5 taip rašo: "Didesnis Mokytojų susirinkimas, turėjęs tikslo įkurti Lietuvos Mokytojų Profesinę Sąjungą, įvyko Kaune 1919 m. rugpjūčio m. 18-19 d. Susirinkimas svarstė ir priėmė profesinės sąjungos įstatus. Sąjungos principus gali apibrėžti jos įstatų 20 pargr. (išspaudinti "Šv. Darbo" 2-3 Nr.)..."

"Kadangi 1919 m. VII 18—19 d. susirinkimas įvyko atsitiktinai, beveik vien iš mokytojų, lankiusių Kauno vasarinius aukštesniuosis kurtus, todėl buvo nuspręsta, jog Lietuvos mokytojų profesinei s-gai kurti reikia suaukkti kitas suvažiavimas. Toks jau Lietuvos mokytojų profesinių sąjungų atstovų suvažiavimas įvyko Kaune 1919 m. gruodžio m. 27-30 d. Suvažiavimo uždavinys buvęs reikalingumas sujungti visos Lietuvos mokytojų sąjungos ir su centrās. Suvažiavime dalyvavo 23 atstovai, kurių ne visi buvo sąjungų delegatai. Iš pranešimų pasirodė profesines sąjungas buvus išikurus šiose apskrityse: Kedainių (55 nariai), Mariampolės (156 n.), Šakių (68 n.), Alytaus (50 n.), Vilkaviškio ir Šiaulių. Šių išikurus sąjungų vienos buvo priėmusios Voroneže "Liaudies Mokytojų Sąjungos" pagamintuosius. kitos Kau-

no suvažiavimo priimtuosius įstatus."

Just. Strimaitis žino tiesą apie Liet. Mok. Pr. Sąjungos išikurimą, bet, kaipio geras katalikas, daleidžia sau liuksusą meluoti.

Melo rekordą sumauša J. Strimaitis tvirtindamas: "Toliau, Kat. ir Prof. Mokytojų Sąjungos gavo pakvietimą į II Pabaltės mokytojų konferencija Taline pr. m. birželio 27-30 d. Buvo susitarta, kad, kadangi lenkai Vilniaus mokytojų persekiotojai, šviesos slopintojai ir lietuvių mokytojų budeliai ten dalyvauja, abiem sąjungom nedalyvauti. Bet ne — Prof. Sąjunga brakšt nusiunčia atstovą: drauge su lenkais dalyvauja."

"Buvo susitarta, kad abiem sąjungom nedalyvauti," bet kada, kąs tarėsi? Gal Just. Strimaitis duotų bet kurių įrodymų, pažymėjęs rašto numerį, datą, kad tuo reikalu kreiptasi į L. M. P. S. Centro Valdybą; jeigu negali rasti rašto, tai tegul nurodo, kas iš Kat. Mok. Sąjungos ir prie ko iš L. Mok. Pr. Sąjungos kreipėsi? Vargšas Just. Strimaitis- Jokių įrodymų apie sąjungų susitarimą neč ir apie bet kurį tuo reikalu pasikalbėjimą jis neduos, lieka tik raudonuoti, jeigu tik dar gali raudonuoti pamela-

ves. L. M. P. Sąjungos atstovas "drauge su lenkais dalyvauja." Meluoja, pone Just. Strimaitis!

IS JAUNYSTES.

Jaunystėj buvo linksma Gyventi: jauku, miela ir gražu... Ir ji praslinko šypsena, Kad buvai tu dar mažu. Neliudėk praeities metų Ir neverk brangios jaunystės; Neatmink svajų verpetų, Nejieškok linksmos paikystės. Pasirink sau laurų kelia! Erškietėliais iškaišyta, Ir keliauk į mus šalelę Liaurais padabink ją. Skaudus kelias šios kelionės, Bet ji graži, skaisti, Idealai — mūsų svajonės, O tau gerai keliui!... Kaunas-Šančiai.

Vakaras.

Nutilo šlamėjimas grios žalios, Jau nesupa šakos lapus, Tik klausos dainų iš krutinės gilos, Kur veržias toli per miškus. Vis kyla balsai Kas kart smagesni, Vis plaukia liuosai Toly linksmesni. Vargai tai šešėlis, nėra jau vargų, Jie buvo, bet zuvo visi Tesitveria rankos už rankų draugų, Teplaukia dainelė graži: Teplaka širdis Krutinėj žmogaus, Te auga viltis, Kame laimėj jis gaus.

Nadas Rastenis.

Oi užė, užė šile eglužė, Žalias šakas nuleidus; Oi verkė, verkė jauna mergužė, Perlais dabino veidus.

Oi užė, užė šile eglužė, Nes audros ją užgavė; Oi verkė, verkė jauna mergužė Bernyčio mielo savo.

Nustojto užus žalia eglužė, Nes audros jau aprimo; Nustojto verkus jauna mergužė, Sugrįžo prie jaunimo.

Laisvai bujojo liauni eglužė, Augštyn ji galvą kėlė; Linksma dainavo jauna mergužė Žavėjo savo mielą...

4-3-24.

"Lietuvos Mokyklų" (1923 m. pusi. 289) skaitome: "Lietuvos žinių" 148 n-ryj perskaiciau straipsnį apie "antrąją Pabaltės mokytojų konferenciją," įvyksią Taline š. m. birželio 27-30 dienomis. Toje konferencijoje dalyvavo Lietuvos, Latvijos ir Estijos organiz. atstovai." Pats Kat. Mok. Sąjungos organas pripažįsta, kad Lenkijos atstovų konferencijoje nebuvo, bet Just. Strimaitis užtenka gėdos atvirai meluoti.

1922 metų "Lietuvos Žinių" 162 Nr. tilpo L. M. Pr. S. Centro Valdybos pasirašytas mokytojų atsisaukimas, kuriame nurodoma, kad krikščionių demokratų blokas, išleisdamas Pradžios Mokyklų įstatymą, nori visus mokytojus atiduoti klebonų globai ir raginama aiškinti žmonėms krikščionių demokratų bloko kraštui kenksmingumą ir platinti progresyviųjų partijų raštus. Atsisaukimas pabrėžia, kad pakliuvus valdžiai į krikščionių demokratų bloko rankas, mokytojams bus dar blogiau. Just. Strimaitis cituoja kalbamo atsisaukimo visą pabaigą. Tą citatą aš čia išrašau.

"Draugai, mokytojai! Pasitenkime, kad komžiausiai į Seimą pakliūtų klerikalų iš krikščionių demokratų lizdo. Nė vienas mokytojas tenebuna be darbo: jo šventa pareiga dabar visur ir visada (ne mokykloje) išaiškinti žmonėms klerikalinių partijų darbus, išplatinti žmonėse kuodaugiausiai progresyviųjų partijų literatūros, surengti kuodaugiausiai pasikalbėjimų su žmonėmis ir mitingų. Budėkite, kad valdžia vėl nepakliūtų į kunigų, papų (popų?) ir rabinų rankas! Dirbkime vardan laisvos mokyklos Lietuvos demokratinėje respublikoje."

Išrašęs citatą, Just. Strimaitis triumfuodamas taip sušunka: "Tai šit kaip atrodo kaukė mūsų veido nutraukus ir ylą iš mauso išlandinus, profesininkų "nepartingumo," gryno "profesingumo" dokumentas, ta jų skelbiamoji niekuomet, kaipio organizacija, politikoje per rinkimus nedalyvavusi ir todėl esančioji grynai mokytojų profesinė sąjunga!" Be reikalo Just. Strimaitis triumfuoja, nes triumfas paremtas vien klaidingomis išvadomis. Skaitytojui ne kartą teko patirti, kad Just. Strimaitis liguistai protauja, jis laikosi ne logikos, bet savo pakrikusių dirksnių principų. Posakis "išplatinti progresyviųjų partijų literatūros" aiškiai įrodo, kad L. M. P. Sąjunga nėra partinė organizacija, nes partija kitų partijų literatūros neskleidžia, partija kitų partijų programomis į rinkimus neiina. Platinti kitų partijų literatūrą, agituoti už įvairias partijas gali tik tokia organizacija, kuri partiniai neutrali, kuri yra įvairių partijų žmonių rinkinys. Just. Strimaitis, "Liet. Mok." 85 pusk. rašo: "Kodėl nepartinoms Kauno "Aušros" Gimnazijai, Šiaulių Gimnazijai, Mariampolės Valstybinei Rygiškių Jono Gimnazijai, Šiaulių Sąjungai ir tt. nėra reikalo skelbti, kad jos nepartinės?" Just. Strimaitis pripažįsta, kad Sąjunga nepartinė organizacija; aš taip pat tokios nuomonės. Aš manau, kad Just. Strimaitis neužginčys, kad Šiaulių Sąjunga per rinkimus į Seimą leidžia atsisaukimus ir net jos nariai agituoja per mitingus, kad nebalsuotų už nevalstybinius sąrašus ir kad kiekvienas pilietis eitų balsuoti bet už kurį valstybinį sąrašą. Šiaulių Sąjunga per rinkimus į Seimą gali taip elgtis todėl, kad ji yra įvairių partijų žmonių organizacija. L. M. P. S. Centro Valdyba, išvardinus krikščionių demokratų bloko kenksmingus mokytojų darbus, nurodo pavojų, kuris grėsia mokytojams, įsi-galėjus klerikalams, ir ragina

prisidėti prie progresyviųjų partijų, nes jos gynė Seime mokytojų nuo klerikalų puolimo. Kalbamas atsisaukimas yra nurodymas mokytojams, iš kur grėsia mokytojams ir mokyklai pavojus, ir kame galima tikėtis rasti užtarimo. Juk, pone, Just. Strimaitis, Šiaulių Sąjunga elgiasi per rinkimus tuo pat būdu, kaip pasielgė 1922 m. L. M. P. S. C. Valdyba.

Daug dar nesąmonių Just. Strimaitio prikaltėta, ir visų jų nesuvaikysi. Just. Strimaitis davė gražios medžiagos fejletonui. Jeigu L. Kat. Mok. Sąjungos organas "Liet. Mok." talpina tokią Just. Strimaitio pilną insinucijų straipsnį ir jam duoda 10 puslapių vietos, tai, ištikrųjų, Kat. M. S. rodo savo dvasinį bankrutą. Gaila, kad didelio kataliko ir profesoriaus vedama, "Liet. Mok." duoda vietos melams, o pats redaktorius net nemato prieštaravimų tarp seniau tilpusių žinių ir dabar Just. Strimaitio skleidžiamų. V. Kveska. ("Mok. ir Gyv.")

Vasaros Rytas.

Iksas. Dar anksti. Tamsa apgobus pasaulį, tebeslepia jį nuo saulutės spindulių. Bet štai rytai iš lengvo jau pradeda blaivēti. Pirmučiausia pasirodė neiški šviesa ir nedrąsiai pradėjo žvalgytis aplinkui, galop įsidrąsinus ir nerasadama jokios kliuvis pradeda slinkti tolyn. Bet neilgai taip tęsiasi, sutinka pagaliau ir priešą. Tamsa (nakties valdytoja) pastebėjusi negeistiną jai svečių ir užkerta jai kelią. Kyla atkakli kova. Tamsa spiriasi, nesiduoda, sunkiai užleidžia šviesai kiekvieną dangaus skliauto plotelį. Bet silpsta jos jėgos, ko tolyn, to aiškyn darosi kurion pusėn linksta laimėjimas. Nuilsusi, nuvargusi, ir atgyvenusi savo amžį tamsa negali atsisipirti atgimusiai ir sustiprėjusiai šviesai.

Pergalė žymiai pradeda linkti šviesos pusėn. Štai jau pasirodė medžių viršūnės, tik dar nevisai aiškiai. Tamsa visiškai pasiduoda. Šviesos pergalėta ji slepiasi girios tankumynan. Tėn žemai, pas medžių šaknis, rumų tarpe, okų ji randa jį seno prieglobstį. Ir tai neilgam, nes štai jau ateina ir pati šviesos apkerėta dienos karalienė — saulutė. Iš pradžių ji siunčia dar savo žvalgus spindulius. Tie įsitikrinę, kad jų karalienė viespatija jau parengta, praneša apie tai saulutei.

Ir ji iškilmingai aušros padabinta pasirodo ir pradeda naujai užkariautą valstiją valdyti. Dabar tarytum viskas atgimę visokie paukšteliai įvairiais balsais linksmai pradeda sveikinti savo geradėją. Tukstančiai visokių melodijų liejas į vieną puikų akordą, kurs skrieja aukštyn prie saulutės. Namieje visi dar ilsis. Nėra kas daryti. Sumaniau išieiti pasivaikščioti, kad pakvėpavus gaiviu ir svežiu oru, o sykiu pasigerėjus gamta. Bet kur gi čia dabar eiti? manau sau. Aa! — prisiminiau. Į mišką... Toks puikus oras miške tik geriausiai galėsiu ryto gražumu pasigerėti. Bemant išokau į kambarį pagriebiau dėl visa ko nepabaigtą skaityti "Sandarą" ir apsukęs triobas patraukiau miško linkon...

DIDŽIAUSIA MOTERIS PASAULYJE.

Balandžio 18 d., mieste Tuls, Oklahoma valstijoje mirė 38 metų moteris Mrs. Pearl Gardner, kuri svierė 700 svarų ir buvo manoma, kad tai yra didžiausia moteris pasaulyje. Jos pečiai buvo 38½ colių platumo, tokiu būdu reikėjo specialiai daryti drabužius. Laikė laidotuvių, tai pajungė 6 dikti vyrai vos galėjo jai grabe esančią paneštį.

"THE LEAGUE"
Published Every Thursday at Boston, Mass.
by the
LITHUANIAN NATIONAL LEAGUE OF AMERICA,
VINCENT J. SZLIAKYS
Editor.
K. J. PAULASKAS
Business Manager.
27 N Street, Boston 27, Mass.

SANDARA
AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINIS SANDAROS
Savaitinis laikraštis
Leidžiamas kas Ketvergas
Prenumerata turi būti apmokama u viršiaus. Premeumeratos metas skai-
besi nuo dienos užsirašymo.
Piguus geriausia siūsti Pašto Mo-
ney Orderiu, adresuojant:
Metams kainuoja (Amerikoje) \$2.50
" " " Kanadoje \$2.75
" " " (Užsieniuose) - \$3.00

Entered as Second - Class Matter
January 14, 1914, at the Post Office
Boston, Massachusetts, under the Act
of March 3, 1879.

Apžvalga:

KIBIMAS PRIE D-RO JONO SLIUPO.

"Šiaulių Naujienos" (Nr. 14) praneša apie klerikalų prisikabinimą prie mums gerai žinomo ir visų gerbiamo d-ro Jono Šliupo, kurs, pasirodžius Lietuvoje "liuositybei" grįžo tėvynės darbuotis tarp savųjų. Štai kaip rašoma:

Ar Šliupas bemokėjojaus gimnazijoje? Šiauliečiai susidomėjo, kodėl Dr. Šliupas, persirgęs sunkią ligą (operuotas buvo Karaliaučiuje dėl skrandžio voties), neįrįžta mokytojauti gimnazijon, nors jis ten moki- nių gana buvo mylimas ir gerbiamas. Dabar "Š. N." ga- vo dokumentus rankoms, ku- rie nušviečia dalyką itin aiš- kiai. Kadangi tai svarbus yra įvykis Lietuvos mokykloms, dokumentus paskelbiame be komentaro visų žiniai. Štai jie:

Lietuvos Respublika, Š. M. Šiaulių Gimnazijos Direkto- rius. 1924. III. 28. Nr. 81.

Šiauliai.
Šiaulių Gimnazijos literatu- ros mokytojui Dr. Jonui Šliu- poi.

Tikybos mokytojo kunigo V. Mažonavičiaus rašte iš 1924 m. kovo mėn. 8 d., para- šytame švietimo Ministerijai ir žemaičių Vyskupui, yra nu- siskundimu, kad Tamsta savo pamokose ir paskaitose gim- nazijos sienose, užgauni krik- ščionių religinius ir etikos principus ir jausmus ir sten- gės diskredituoti mūsų dva- siškąją moksleivių akyse.

Prašau Tamstą dabar po li- gos, stojant gimnazijos dar- ban, savo pamokose ir paskai- tose neliesti bažnyčios, tiky- bos ir dvasiškios.

Direktorius V. Šliageris.
Raštvedis V. Sakavičius.

Yra paduotas ir D-ro J. Šliupo atsakymas į tokį prisikabinimą Kadangi atsakymas yra perilgas ištaisai talpinti, tad paduodame tik jo charakteringusias vietas:

Jo Malonybei
Šiaulių Gimm. Direktoriui.
Didžiai Gerb. Direktoriui!
Mano sunki liga tur-but dav- vė viltį mano šmeižėjams, kad nebegrįšiu gimnazijon ir tik išgirdę, kad sveikata taisosi, vėl griebėsi intrigų: mat, tik 8-III-24 m. juodinimais nusi- kreipta švietimo Ministeri- jon ir net vyskupan, kuris ant manęs jokios jurisdikcijos neturi.

Nuo seniai galėjau laukti tokio perspėjimo, kokiį Tamsta malonėjai man oficialiai prisiūsti 28-III-24 m., nėra girdėjau ir seniaus, kad kape- lionas V. Mažonavičius gundė mokinius skųsti mane Tėvų Komitetui, ir pats mačiau, kaip jis visur ir visuomet, ir

pats ir per mokinius, šnipinė- jo mano žygius, nors taip da- ryti, rodoš, tikybos ir doros mokytojui ar bile mokytojui nepritinka. Gal but gimnazijo- je prie caro režimo popams ir kapelionams tokia rolė mo- kyklose ir buvo skirta, kad sostą apsaugojus nuo "kram- mos," bet laisvai ir deno- kratingai Lietuvai siundymo ir šnipinėjimų sistema turėtų būti svetima dėlto, kad jau- nuomenės auklėjimą gadina, o valstybę veda moralin supu- viman ir pražutin. Šnipinėji- mas ar provokavimas tai des- potų įrankis, kad atsigrūnus nuo keršto skriaudžiamos liaudies, bet nevartojamas ten, kur piliečių teisės konsti- tucijomis ir įstatymais garan- tuojamos.

Aš save skaitau mokslui at- sidavusiu žmogumi, ir manau —tai parodo mano, nors men- kučiai, darbai nuo pat jaunų dienų, tarp kitko parašęs es- mi Lietuvių Tautos Historiją iki 1904 m. (3 t. išėję yra at- skirai, o 1795—1904 m. tilpo "Laisvojoje Mintyje"), Lat- vių Tautos Historiją, Lietu- vių Raštus ir Kaštininkus, ne- minint daugybės knygelių ir šimtus laiškių straipsnių. Giliai studijavau religij- jos ir etikos dalykus, kaip ly- ginaai nesvetimi man medicinos ir gamtos mokslai. Tai, rodos, turėčiau žinoti, ką kal- bąs gimnazijoje ar kur kitur. Gimnazijoje dėščiau Anglų, Francuzų ir Lietuvių literatu- rų historiją, be to dar dėščiau hygieną. Bendrai galiiu pasa- kyti, kad prieš Mokslą ir Eti- ką niekur n'esmi sąmoningai prasižengęs. Be tikėjimo n'es- mi ir aš, nors skaitau save laisvamaniu, ir jeigu Dievas yra visur — kaip kunigai skelbia — tai manęs jis ir-gi negalėtų aplenkii, o Etikos pažvalgose mano nusistaty- mas gan greit supuolė su krikščionybės (ne kataliky- bės!) mokslu, ką nesunku matyti ir iš brošiuros mano paruoštos bei išleistos po ant- rašte "Prigimtinė Moralybė." Tad kaltinti mane nusikalti- me prieš religiją ir etiką ne- butų labai tikslu. Be to juk ir privačiame gyvenime svaigi- nančių gėrimų neragauju nuo daugelio metų, nekaziruojau, ir šiaip rodos kukliai gyvenu, nuolatos darbais apsi-kro- vęs, su pilninga sielos ramybe.

Kas "link mūsų dvasiški- jos," tai kas kita. Ir čion iš anksto pasakyti turiu, kad pamokų metu nedarau pa- stangų dvasiškąją "moksleivių akyse diskredituoti," nėra pamokose nė progos tam nesir- anda, o jeigu kur ir teko pri- siminti jos nusistatymai, tai labai glotnai ir "su pirština- tėmis" ji čiupinėta. Bet kur publikai paskaitas laikiau, tai ten nesivaržiau, nes viešos paskaitos, tai ne moksleivių pamokos; paskaitose dėščiau atvirai taip, kaip pats žinau esant tikrenybe ir teisybe.

Airių kunigija ir-gi katali- kiška, bet į Airių tautos rei- kalus kištiesi nė pats Papa negali be Airių kunigų sutiki- mo. O pas mus? Papos atsto- vas mūsų valdžiai ilgai nė persistatyti nereikalavo, visi prieš jį klupčioja, jam baldus superka, jis pas mus šeim- ninkas. Mūsų kunigai giriasi buvę caro įnamiais, ir esą pir- ma Romos piliečiai, o jau pas- kui lietuviai, Lietuvos pilie- čiai! Tai ne iš piršto išlau- žiau, bet savo ausimis girdė- jau iš burnos ne vieno mūsų kunigų. Ar tai neženklina, kad kunigija sėdi ant dviejų kedžių, ir kad tik antroje ei- lėje jiems terupi Lietuva!..

Vienok štie daugumoje ke- turklišnikai, antraeiliai Lie- tuvos piliečiai dabar pirma

smuiką griežia valstybėje ir- jie, išsigiję žemės, dar algas ima iš valdžios izdo, pasiskirs- tē į valdininkų kategorijas. Kokį jie valstybinį darbą dir- ba? Jeigu metrikus ir kitus civylius aktus rašo, tai jie ta- tai ne už valdžios algą daro, bet ima nuo žmonių nemenką mokestį, kaip galime visoje Lietuvoje išitikinti liaudies pasiklausinėję. Tad valstybē moka virš vieno milijono litų kunigams be reikalo, duoda- ma dovanas su skriauda mūsų liaudies. "Už dyką gavote, tai už dyką duokite" — toks evangelijos įgraudenimas ne jiems rašytas!

Žemės turėdami ir iš val- džios algas imdami, daug kur

jie atsisako kelius taisyti, mo- kesnius mokėti, karo stovio nepripažindami gelžkelių zo- noje šienauja ar gyvulius ga- no, iki vyskupas jiems kitaip neįsakysias. Taigi aišku, kad ignoruoja valdžią liaudies rinktą, o laukia theokrātijos Lietuvoje įsteigimo, kur val- džia iš Dievo pareis!..

Kada šalyje skurdas ir var- gas viešpatauja, pas žmones pinigų nėra, jie spekuliuoja a la Purickis, nevienur už sė- menis ar kitus pardavinius iš liaudies iškauliję pinigus, už- sienin durnia a la Francuzevi- čius, ar iš bankų netikraiš do- kumentais išgauna pinigus a la Šeilakas, steigia bankus, verčiasi pirklyba, lenda į ko-

peratyvus, visur platindami disorganizaciją, netvarką, ne- pasitikėjimą. Seime, ministe- rijose, užsienio atstovybėse, universitatėje — visur nema- ža kunigų. Ir Amerikos lietu- vius jie atšaldė nuo tėvynės, nors Amerikos lietuviai dirbo su dideliu pasišventimu, rėmė tautos pastangas sunkiausio- se valandose moraliai, ekono- niškai ir politiškai.

Nepritekdami prie valdžios ēdžių, kiti metę kunigavę, ve- dē pačias; juk tokių ir pačia- me Kaune turime nevieną. Tie bent išmintingai pasielgė. Ne- maža gi kitų nesidrovi lįsti į svetimias šeimynas ir jose sė- ti pykties ir suirutės sė klą. Ne kas kitas kaip kunigai

Lietuvoje varžo laisvą žodį, cenzuras užtarauja neblo- giaus, kaip Rusijoje kad popai darę yra; spauda — viešas žodis — vos kvėvuoja, moky- tojai šnipinėjami ir skundžia- mi ir iš vietų gujami. Mokyk- la per kunigus verčiama ne mokslo vieta, bet mokinių dvasinio pavergimo bustyne. Visur — nedoroose darbuose —nereikia pas mus "chercher la femme," nes kunigų ranka ir vadovybė aiškiai visiems matoma.

Konstitucija nuvertė luo- mus pas mus, tik ne — kuni- gų. Kodėl kunigai kaipo luo- mas turi išgyti daugiau tei- sių ten, kur luomų neturėtų likti?

Jeigu kunigai iš bažnyčios neišgyvena, tai ne valstybės reikalas dykaduonių pertek- lių maitinti. Bet regimai tokio pertekliaus nėra, jeigu dygs- ta nauji zokoniai vyrų ir mo- terų, taip kad rasi nepoigam bus kunigų nemažiaus kaip šalies armija! Vis gi kareiv- vaisis kunigai armijon nestoja, o rožančiais jie neišgelbės ša- lies nuo lenkų, rusų ir vokie- čių. O čion padraug auga dy- kaduonių skaičius, pulkai da- vatkų ir davatkinų, nemažja skaičius elgėtų ir driskių; čion rods butų labdarybei tin- kama dirva, bet ar kunigai — nuduoti doros mokiniojai — kreipia į tai domės!

Be kitų nuostolių, šaliai skriauda ir dēl kunigų "čeli- bato" —viengungiavimo. Ga- lėtų jie savo šeimas tverti ir gyventi kaip žmonės, vaikus savo augindami, o ne sveti- mas šeimynas teršdami..

Ir bažnyčios dalyvavimas rinkimuose atstovų seiman neapeina be to, kad neraustu- mēme iš gėdos dēl kunigų el- gimosi..

Yra Lietuvoje, nors nedide- lis burelis, ir-gi tikrų kunigų, raminančių pavargėlio sielą ir atsižyminčių mokslumu, kuriems tokia bažnyčios pa- dėtis daro rupestį ir sielvartą, bet paprastai jie daugumos dvasiškių yra negerbiami ir nuo viešumos atstumiami ar šiaip visokiais budais perse- kiojami kaipo negeistiniai gal- valai.

Tatai vis matydamos, ar-gi aš, senas Lietuvos kareivis, turiu liežuvių sukandęs tylėti? Caras pasodino Krestuosna už Lietuvos žadinimą, nesistebėsiu, jei bekovodamas už Laisvę Lietuvoje atsidurčiau Šiaulių Baltojoje iš dėkos tų, kurie carų pėdomis seka. Bet.. pergyveno Lietuva tolygų laikmetį, kaip šiandykštis, jezuitams Lietuvoje viešpa- taujant 1569—1770 m., ir pa- sekmė to buvo Kasciuškos laikais — pakorimas vyskupų Masalskio ir Kosakauskio. Ar aš neturiu graudentis maty- damas, kad jezuitizmas vėl atgyja pas mus ir mėgina ša- lį vesti diduramžiniais keliais į suirutę ir pražūtį? Mano kaipo piliečio pareiga yra vie- šai perspėti bendruomenę ir tautą, kad pražutim einame. Sujungtomis spūtkomis dary- kime, kad anarchijos išveng- tumėme, žmonių gyvastį ir turtą gerbtumėme ir kad Lie- tuva augtų, tarptų ir plėto- tųsi!

Dar sykį paantrindamas pabrėžiū, kad gimnazijos sie- nose nenusikaltau nė prieš Mokslą nė prieš Dorybę nė prieš Tautą. Toki užmetimai tegali kristi ant galvos tų, ku- rie ten sėja neapykantos ir kerštų sėklą, kurie kunigų po- litiką sklaidžia tarp jaunu- menės ir ažuot ką patys atsa- kytų valdžiai už savo nelabus darbus, drįsta mane valdžiai skųsti ir dar bene kitus skun- dais gąsdinti.

Suprantamas dalykas, kad

A. L. T. SANDAROS
DEŠIMTASIS SUKAKTUVIŲ

GEGUŽĖS 8, 9 IR 10
WORCESTER, MASS.

SEIMAS!

PASKUTINIS PASKELBIMAS.

Seimas jau visai arti, liko tik trumpūtis laikas. Laikas jau visiems prie jo rengtis. Mes apa- galeistaujame nematydami organe jokio gyvesnio bruzdėjimo nė agitacijos, nė iš centro Valdy- bos, nė iš kuopų, nėgi iš pavienių narių. Reiktų visgi daugiau sujüst, kad tinkamai seiman prisi- rengt. Vienok tikimėsi, kad ir raučiai visgi kuopos rengiasi, tad turėdami gerų pasekmių viltį, jog viskas gerai pavyks, šiūiom leidžiame paskutinį savo paskelbimą:

DELEGATŲ APSISTOJIMO VIETOS.

Kadangi į mus atsišaukima kuopos nedavė atsakymų, nė paaiškinimų, kiek delegatų atva- žiuos, tad reikalingas vietas parupint negalėjome. Tokiu budu už vietų pritrūkima delegatai ima ant savės atsakomybē. Nuo savės nes rekomenduojame du pirmaeilii viešbučiu: Hotel Warren, prie Front gatvės, tik keliolika žingsnių nuo geležinkelio stoties, į vakarus. Antras viešbutis tai Hotel Bancroft, prie Franklin gatvės, ties miesto rotužės parku. Kambariai nuo \$2.50 ir \$3.00 brangyn už parą. Čia pat yra daugiau mažesnių viešbučių, iš kurių delegatai galēs pasirinkti sau tinkamus, jei jiems nepatiks mus rekomenduojami.

ATKELIAVUS Į WORCESTERI.

Visi delegatai, atkeliavusieji gariniais geležinkeliais, visi išlipkite stotyje Union Station prie Washington aikštės ir eikite į vakarus, Front gatve, ir taip prieisite pirmiau jau nurodytus viešbučius. Kurie atkeliavsite elektrikiniais geležinkeliais, išlipkit ties miesto rotužė, prie kam- po Front ir Main gatvių. Iš čia lengvai matysite mus nurodytus viešbučius, arba reikalui esant bile kas jums parodys. Miesto rotužė yra prie kampo Front ir Main gatvių, tad ją galima matyt.

KELRODIS Į SEIMO VIETA.

Pasiėkimui seimo vietos, Lietuvių Salės, galima pasinaudot dvejopu budu: privažiuot gatve- kariais ir dacti pėkšties. Einant reikia eit nuo Franklin gatvės, Green gatve, iki Vernon aikštelė (Vernon skvėro). Nuo čia prasideda Millbury gatvė, prie kurios yra centras lietuvių pramonin- kų. Millbury gatve reikia eit į pietus iki Endicott gatvei, ir šiają pasisukt į vakarus ir eit iki viduriui parko Crompton, kur rasite Lietuvių Salę, prie kurios pamatysite Seimo ženklus. Va- žiuojant gatvekariais reikia imt karus: Greenwood, Millbury City Line, Bramenville ir Quiansij- gamond. Visus šjuos karus reikija imt ties miesto rotužė, prie Front ir Main gatvių (čia visi kar- ai sustoja), prie Front ir Trumbull gatvių ir prie Trumbull aikštės, ir važiuot iki Endicott gat- vės, kur išlipus eit į vakarus, iki Lietuvių Salei, kaip jau sakyta.

SEIMO ATIDARYMAS.

Seimas prasidēs, kaip jau skelbta, 8 dienos gegužio rytā, Lietuvių Salėje. Salė atsidarys 7 ry- to valandā ir nuo šios valandos Seimo Rengimo Komisija priiminēs delegatų mandatus. Todēl vi- si delegatai kviečiami nuo septintos ryto valandos rastiš jau seimo vietoje. Priėmus mandatus Seimo Rengimo Komisija visā tvarkā perduos Centro Pirmininkui, po kurio įžanginēs prakalbos, Centro Sekretorius patikrins mandatus, iššaukiant delegatus, kuriems bus prisiegiuojama seimo ženkleliai, ir nuo čia jau seimas eis savo vage, sulyg dienotvarkēs.

Dabar jau lauksime delegatų atvažiuojant.

Seimo Rengimo Komisija.

A. L. T. S. Seimo Vakarų PROGRAMAS!

ISKILMINGA VAKARIENĖ

Seimo delegatų priėmimui, bus 8 dieną gegužės, 8 valandā vakare, Lietuvių Salēs žemuti- niuose kambariuose, po No. 29 prie Endicott gatvės, Worcester, Mass.

Ižanga vienas doliaris ypatai. Bilietus išgykite visi iš anksto, pas Rengimo Komisijos iš- dininkā A. Kriaučialį arba pas visus komisijos narius. Nė vienas nepraleiskite šitą progā, ku- ri bus tik vienā kartā.

DIDELĖS PRAKALBOS.

Atsibus 9 dieną gegužės, 8 valandā vakare, Lietuvių didelėje Salėje po No. 29 prie Endi- cott gatvės, Worcester, Mass.

Kalbės tiktai pirmaeiliai kalbėtojai, speciališkai šiam vakarui pakviesti. Tokių prakalbų Worcesterio lietuvių kolonijoje nėra pirmiau buvę, tad nė vienas nepamirškite atsilankyti ir išgirsti ką nors naujo ir ypatingo.

PASILINKSMINIMO BALIUS.

Atsibus paskutinēs Seimo dienos vakare, 10 dieną gegužės, Lietuvių didelėj Salėje, po No. 29 prie Endicott gatvės, Worcester, Mass. Grieš šauni orkestra, vedama pono J. Dirvelio, pir- mos klesos maršus. Dar nėra buvę Worcesterio lietuvių tarpe tokio šaunaus pasilinksminimo, koks šį vakarā atsibus, todėl niekas nesigailēs į jį atsilankęs.

KVIECIAME ATsilANKYTI.

Koskaitlingiausiai visus kviečiame atsilankyti, kaip vietinius, taip ir iš apielinkų koloni- jų lietuvenus, į visus tris vakarus, nes tai bus nepaprasti vakarai. Visi busite širdingai priimti ir užganėdinti. Atminkite, kad tai yra Seimo šventės vakarai. **Kviečia Seimo Reng. Komisija.**

Kazys ir Dėdė

aš papratęs prie laisvės Amerikoje, negaliu priimti jokių pančiojimų mano sielos Lietuvoje. Kada statomos yra sąlygos nusilenkti kunigų politikai, aš gimnazijoje mokytijauti daugiau neapsiimu: koks mokymas, kada jautiesi nuolatos žvalgų sekamas?... Bet kada gimnazijai reikės šviesos nešėjų, doros ir tvarkos palaikytojų, laisvės ir nepriklausomybės gynėjų, aš kaip ėjęs taip vėl eisiu darban su pasišventimtu. Be sielos laisvės man nėra gyvybės, sveikatos ir upo. O buti nuadųtu, veidmainingu, jaunuomenę ap gaudinėjantiu mokytoju aš nemoku.

Mokytojas tai moksleivių draugas ir patarėjas, o ne apgandinėtojas ar žandaras turi būti. Toks tai mano nusistatymas.

Atsipyrašdamas, kad mažnes dėliai Tamstai, p. Direktoriai, tenka nesmagumu naš-tą pakelti, pašilėku su nuoširdžia guodone,

DR. J. ŠLIUPAS.

LAWRENCE, MASS.

A. L. T. Sandaros 12 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks nedėlioje gegužės 4 dieną, kaip 2 val. po pietų, krautuvėje 101 Oak Street.

Todėlei gerbiamieji Sandariečiai ir Sandarietės malonėkite skaitlingai atsilankyti ant viršūje minėto susirinkimo, nes turime svarbių reikalų, kuriuos neatbutinai turėsime aptarti ir kurie turite paėmę doyanų bilėtelius pardavinėti malonėkite priduoti kuopos raštinkams, nes greit bus dovanojimas, todėl reikia pasiūsti, kad nepasiliktų nuo traukimo. O taipgi ateidami nepamirškite ir naujų narių atsivesti prisirašyti prie Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros.

12 kp. rašt. A. Bagdonas.

HUDSON, MASS.

A. L. T. Sandaros 81 kuopos susirinkimas bus gegužės 11 d. 30 Houghton St. pas draugą S. Šatą, 2 val. po pietų. Taigi, draugai, malonėkite atsilankyti į šį susirinkimą, nes bus labai daug svarstymų apie kuopos reikalus. Kviečia raštinkas,

S. Tatarunas.

KAUNAS.

Prekyba su užrubežiu. Per š. m. vasario mėn. mūsų užsienio prekybos apyvarta siekia 34,260 tukst. lt., jų 18,269.5 tukstančių tenka eksportui ir 15,990.7 tukst. lt. — importui. Tuo būdu ir vasario mėnesį gautas aktyvus prekybinis balansas su pliusu 2,278,8 tukst. lt.

Per š. m. sausio ir vasario mėnesius mūsų užsienio prekybos apyvarta siekia 62,542,7 tukst. lt. su pliusu prekybiniame balanse 7,876,3 tukst. lit.

Vasario mėnesį daugiausia prekių išvežta per Klaipėdos ir Joniškio muitines, gi įvežta — per Klaipėdos ir Virbalio.

("Liet. žinios.")

Bell Phone: Oregon 0863-J.

Dr. Ignatas Stankus

1210 So. Broad Street

Philadelphia, Pa.

LIETUVIS DAKTARAS (gydo visokas ligas) IR CHIRURGAS (daro visokas operacijas).

OFISA VALANDAS:

Nuo 9 iki 11 A. M.
Nuo 2 iki 4 P. M.
Nuo 7 iki 8 P. M.
Nedėliomis Nuo 10 iki 3 P. M.

Ofiso Tel. S. B. 441

W. Newton 1463-W.

Lietuvys Advokatas

Veda visokias provas, kaip tai: civilines ir kriminalines; padaro visokius dokumentus prieš ir po įvykių.

FRANAS J. KALINAUSKAS.

414 Broadway, S. Boston, Mass.
(Virš Prekybos Bendrovės).

—Kogi jieskai, Dėde, žvalgdamosi?

—Nagi, vaike, pamečiau adresą, tai dabar nežinau, kur eiti?

—Ar tai, Dėde, pametei savo namų antrašą ir nežinai kur pareiti?

—Aš norėčiau paklausti, ar tu mane sau lygiu laikai, jei nori ant šiderstvos palaikyti?... —Visai ne, kadangi, Dėde, nepasakei, kokį antrašą, tai ką galima žinoti?

—Aš, vaike, pamečiau tą adresą, kur galima nusipirkti švento Pranciškaus varpelį.

—Tai reiškia, Dėde, jieskai šv. Pranciškų?

—Ana va, ir vėl kvailas klausimas!.. Kiba tu, vaike, nesikai gautų, jeigu nežinai, kaip ir kur tas varpelis parsiduoda?

—Labai atsiprašau, Dėde, nes teisingai turiu pasakyti, kad tokių laikraščių, kurie rašo apie kokių varpelius, tai neskaitytu, nes aš skaitau tik tuos laikraščius, kurie atydziai seka žmonijos gyvenimą ir jį nušviečia. Bet visgi žingeidų butų žinoti, kamgi, Dėdei, tas varpelis yra reikalingas?... Gal pradėsi šaltkošę pardavinėti, tai vežimuką stumdams ir skambisi?

—Aš, vaike, su tokia čina ne užsiimsiu. Aiskrimą tegul italijonai pardavinėja, aš manau turėti pelningesnę darbą.

—Tai kagi, Dėde, manai pradėti?

—Nagi, vaike, kaip tik varpelį nusipirksi, tai tuoj prošeniją pasiūsiu Lietuvos valdžiai, kad atsiųstų šipkortę ir važiuosiu Lietuvon.

—Tai kokių išrovavimų manai važiuoti Lietuvon?

—Nagi Lietuvos valdžios gazieta rašo, kad Kaune viename name piktos dvasios gyvena. Jos, vaike, ten naktimis baladojasi ir žmonėms neduoda spakainasčio. Taipgi man yra žinoma, kad daugelyje vietų Lietuvoje yra piktų dvasių, kurios gązdina žmones. Tai aš nusipirkeš varpelį sudarysiu kontraktą, kad iš Lietuvos išvyti visas piktas dvasias..

—Jeigu, Dėde, sakytum, kad važiuosi Lietuvon kokio ukininiko kanapes apsaugoti nuo žvirblių, tai patikėčiau, kad savo užduotį galėsi atlikti, gi dabar, tai reikia pasakyti, kad nežinai ką kalbas.

—Kaip tu, vaike, man gali užginti tai, ką aš pats gerai žinau? Mane patį, kada gyvenau Lietuvoje, nesykį piktos dvasios yra išgązdinusios.

—Tai pasakyk, Dėde, ar tu esi matęs tas "piktas dvasias" ir kaip jos atrodo?

—Aš jų nesu matęs, bet kad jų yra Lietuvoje, tai aš tikrai žinau. Daugelis yra tokių vietų, kur visados vaidinasi ir gązdina žmones.

—Ar tu, Dėde, tikrai tiki, kad tose įtariamose vaidinimosi vietose yra velniai?

—Tai kasgi tu manai ten gali daugiaus būti? Visgi turi būti

kokis nelabasis. Jeigu, vaike, jau apie tai rašo net gazetios, tai jau nežertai..

—Aš tam netikiu, Dėde.

—Tai, vaike, netiki, kad šėtonas yra?

—Ar jis yra, ar nėra, tai tas man neapeina. Bet faktiškai mes žinome, kad pasaulyje dar kol kas nėra prirodyta, kad kas matė velnią, tai tokiu butų nėra reikalo perdaug apie jį ir kalbėti.

—Na gerai, Kazy, jei tu esi tckis gudrus, tai pasakyk man, kas ten gali būti, kur vaidinasi?

—Apie tuos vaidinimus tai Lietuvoje yra pasilikę nuo seno tokios kvailos kalbos. Žmonės vienas kitą gązdina ir visi bijo įtariamų vietų. Tik ten gyvenantiems žmonėms reikia paminti daug sveikos drąsos, o tada pats savo akimis pamatys, savo protu supras, kad baukstinasi savo šešelio. Mums yra gerai žinoma, kad Lietuvoje nuo senų senovės yra tokios kalbos leidžiamos. Daug tokių įtariamų vietų yra pasilikę nuo tada, kada lietuviai slapta platino spaudą. Mat knygu bei laikraščių platintojai parsinešdavo spausdinių iš užsienio ir jas paslėpdavo kur krumuose. O kad tas butų saugiau, tai tankiai paleisdavo tokias kalbas, kad toje vietoje vaidinasi ir yra pavojinga vaikščioti. Taipgi nakties laiku kaip kam pasitaikydavo įtariamose vietose pamatyti vaikščiojant žmogų, t. y. knygnešį prie jo paslėptos literatūros, tada ir tikrai palaikydavo už teisybę. Tai tokiomis ir tam panašiais būdais užsiliko tokios gązdinimo pasakos, kurių ir šandie dar dalis Lietuvos žmonių bijo.

—Tai gerai, Kazy, jeigu taip yra, kaip kad tu sakai, tai kodėl kunigai žmonėms apie tai neišviržina ir kodėl jie eina šventinti tas vietas?

—Čia, Dėde, jau yra biznio dalykas. Mes suprantame gerai, kad ant kiek Lietuvos kaimietis bus įtikrintas, kad jo susiedijoje gyvena velnias, ant tiek jis bus ištikimas, paklusnesnis ir duosnesnis kunigui. Tai kamgi kunigui išduoti tas paslaptis ir gądinti sau biznį?

—Ar tu, vaike, tikrai gali darodyti, kad tikrai taip yra, kaip tu dabar sakai?

—Žinoma, kad galiu! Man gyvenant Lietuvoje tikrai teko sužinoti keletą tokių vietų, iš kur tas taip vadinamas vaidinimas prasidėjo ir sykiu pasitaikė progą, kad net tokiose vietose ir "velnius" esame pagavę!

—Tai pasakyk, vaike, į ką tas velnias yra padabnas?

—Tą viską išaiškinti užimtų daug laiko, o aš kaip tik jo neturiu. Kada sueisime kitą kartą, tai aš tau pasakysiu.

—Gerai, Kazy. Tai aš neisiu pirkti to varpelio, bo gal jis man but nereikalingas, kada man išvirožysi.

—Taip, Dėde, aš tau prirodysiu faktais, kad reikia tik drąsos

ir sykiu turėti su savim gerą brauningą, o tada Lietuvoje neliks nei vieno "velnio." Na, tai lik sveikas, Dėde, nes man jau laikas eiti į susirinkimą.

—Gudbai, Kazy, lauksiu tavęs kitą sykį.

Aukos į "Sandaros" Apsigynimo Fondą.

Aukų gauta nuo Sandaros 10 kuopos narių, New Haven, Conn. per V. Alksnį ir M. Kvaratėjų:

A. Makarevičius \$7.00, po \$1: J. Makarevičius, V. Alksninis, M. J. Vokietaitis, M. Kvaratėjus, A. Žimkus, B. Daujotas 50c., K. Motuzas 50c., P. Cibulskis (L. Bono kup.) \$1.50. Viso \$14.50.

Pittsburgh, Pa., Sandariečių aukos; prisiuntė J. Virbickas:

L. P. S. 21 kuopa \$34.50. Pr. Pikšris \$10.00. Jurgis Kella \$10.00. Juozas Virbickas \$5.00. Jonas Kazlauskas, Jr. \$5.00. Albertas Kromas \$2.00. St. Mockelinas \$2.00. Juozas Ruzenskas \$2.00. Po \$1.00: Pr. Savickas, J. Dičius, Juozas Mikaška, Florijonas Radžiuškinas, Juozas Radžiuškinas, Jonas L. Senulis, Povilas Laukevičia, Aleksas Vaišnorius, B. Lapeika, St. Bakanas, E. Paurazas, Kaz. Sargautas, Ant. Žemaitis, Adomas Pauleka 50c. Viso \$84.00.

Sandaros 34 kuopa, Dayton, Ohio. \$10.00. Nariai suaukoko \$6.00. Viso \$16.00.

J. K. Urbanas, Shenandoah, Pa. \$2.00.

Sandaros 42 kuopa, Phila. Pa. \$25.00.

Sandaros 33 kuopa, Norwood, Mass. \$10.00. Nariai: J. M. Pečiulis \$1.00, J. Peža \$1.00, J. Dirsa \$1.00, Smulkių \$1.50. Viso \$14.50.

K. Dancevičius 50c. Sandaros 15 kuopa, Bridgeport, Conn. \$5.00.

Sandaros 83 kp., Cilinton, Ind. \$2.00.

A. Plevokas Watertown, Mass. \$2.00.

Sandaros 67 kuopa, Amsterdam, N. Y. \$10.00. Nariai po \$1: A. J. Lukšis, J. Šlikas, K. Uncėris, S. Jazdauskas, P. Dubickas, A. Kupčiūnas, J. Kiaunė, J. Kristanaitis, J. Vinkskas, A. Petrila, S. Yakas, S. S. Tiešis, S. Ambrazas, J. Urbelis, A. Petrila, J. Svegzda, K. J. Juška \$2.00. Viso \$28.00.

Sandaros 1 kp., Brooklyn, N. Y., per Pr. Bajorą \$10.00.

Sandaros 16 kp., Worcester, Mass. \$16.50.

Sandaros Naujos Anglijos Apskr. \$50.00.

Sandaros 32 kuopa, New Britain, Conn. \$15.00.

Sandaros 46 kp., Hartford, Conn. \$10.00. Nariai \$11.50. Viso \$21.50.

Sandaros 38 kp., Peterson, N. J. \$5.00. Nariai, po \$1.00: A. B. Stankevičia, L. Kebneris, A. V., P. Trockis 50c., Piktpinigių \$1.10 — viso \$9.60.

Sandaros 5 kp., Baltimore, Md. \$10.00. Nariai: J. Galinaitis \$1.00, P. Jaras \$1.00. Viso \$12.00.

V. Vaitkūnskas, Denbury, Conn. \$1.00.

Sandaros Apsigin. Komitetas.

Vietos žinios.

"EGLĖ ŽALČIŲ KARALIENĖ"

Kaip tik gerb. komp. M. Petrausko naujoji opera, "Eglė, žalčių Karalienė" išėjo iš spaudos, tuojaus "Gabijs" ėmėsi darbo — mokinis ją. Per pastaruosius veik du mėnesiu repetitcijos budavo skyrium, t. y. antradieniais budavo vienų vyrų, o penktadieniais vienų merginų. Peritame penktadienyje buvo pirma bendra repeticija, iš kurios galima spręsti, kad "Gabijs" uoliai rengiasi perstatyti viršminėtą operą. Nors dar čielas mėnesis iki perstatymo, bet dainos jau plaukte plaukia iš gabijiečių krutinių. Rodos, niekuomet gabijiečiai nebuvo taip energingi, kaip dabar. Priežastis gal bus ta, kad jų mylimas mokytojas M. Petrauskas dalyvauja vadovaujantioje, žalčio, rolėje ir antra, tai, kad reikės dainuoti po vadovystę Naujos Anglijos Konservatorijos profesoriaus, p. Mason'o. O gal dėlto, kad gabijiečiai negali atsigerēt šios operos dainomis, rodos, kad ir visą naktį dainuotų, tai nesijaustų pavargę.

Kaip jau buvome minėję spaudoje, operą "Eglė, žalčių Karalienė," bus statoma gegužės 30 d., Broadway Teatre, t. y. toj pačioj vietoj, kur buvo statoma "Velnias Išradėjas."

M. B. Muzikutis.

VĖL PADEKOS ŽODIS.

Balandžio 18 d. mirė Regina Ruškutė, 10 metų amžiaus, 18 Tremont St., Norwood, Mass. Paliko nuliudime tėvus ir tris brolius.

Iškilmingos laidotuvės su bažnytinėmis apeigomis buvo balandžio 22 d., kuriose dalyvavo daugelis žmonių netik vietinių, bet buvo net iš Elizabeth, N. J. ir Penn. valstijos. Mergaitės baltais valionais pasipuošusios ėjo šalia grabos. Laidotuvėse patarnavo visoms gerai žinomoms Bostonietis graborius P. J. Akunėvičius. Jis savo mandagiu ir geru patarnavimu tiesiog nustebino svečius. Svečiai iš kitur atvažiavę negalėjo atsistebėti, nes tai pirmu kartu jiems tenka matyti tokių puikų patarnavimą. Jonas Ruškis velionės tėvas buvo atsilankęs Sandaros Adm. ir mūsų prašė, kad praneštumėme visuomenei jų viešą tariamą ačiū graboriui Akunėvičiui, kuris jiems suteikia labai gerą patarnavimą ir pataria reikale visuomet kreiptis prie Akunėvičiaus. Ruškiai paeina iš Lietuvos iš Gaisrių kaimo, Pilviškių parapijos, Mariampolės apskr.

Užsiprenumeruokite Apsaką 'Gyvenimo Dumble'.

Šiuomi norime pranešti visų "Sandaros" skaitytojų ir Amerikos lietuvių visuomenės žiniai, kad ėjusi per "Tėvynę" apysaka "Gyvenimo Dumble" greitai laiku atiduosome spaudon ir spaudinsime tik aprubežiuotą skaitlių egzempliorų, t. y. tik tiek, kiek butinai reikalinga išdalinti prenumeratoriams. Dėlei lėšų stokos didesnio skaitliaus egzempliorų spaudinti neišgalime. Taigi po išleidimui šios apysakos nebus galima nusipirkti, kuomet dabar dar galima ją užsiprenumeruoti gana žema kaina.

Turime pridurti, kad bus didelė knyga ir pats apysakos turinys žymiai pagerintas ir tiksliau apdirbtas, negu kad skaitėte "Tėvynėje." Apart to, pati gražiausia apysakos dalis dar netilpo "Tėvynėje," kuri sudaro dar vieną trečdalį apysakos ir čionai išsiriša paties Jurgio, Mildos ir jų sunaus likimas. Neskaiciūs šios apysakos užbaigos reiščia tą patį, ką ir visos apysakos butumėt neskaite. Ir po išleidimui šios apysakos niekur negausit nusipirkti, nes ją turės tik tie, kurie dabar užsiprenumeruos.

Kadangi dauguma "Tėvynės" skaitytojų nuolatos teiraujasi, kur galima gauti šią apysaką, todėl šiuomi pranešame visiems, kad dabar turite paskutinę ir vienatinę progą šią apysaką įsigyti ir tai nužeminta kaina. Kurie norite savo knygnęlių papuošti "Gyvenimo Dumble" apysaka, tai neatidėliodami ją užsiprenumeruokite, nes vėliaus jos nusipirkti jau negalėsite. Prenumerata priimama bus tik iki gegužės 15 dienos, šių metų.

Vėliaus šios dienos jau nei prenumerata nebus priimama, nes knyga bus pradėta spaudinti. Dabar galima šią apysaką užsiprenumeruoti už \$1.00 paprastais popieris aparais ir už \$1.50 drutais audeklo aparais. Todėl meldžiame visų savo draugų ir prietelių mums pagelbėti šį pradedtą darbą užbaigti ir kartu padėkiai įsigyti sau puikią apysaką, kuri paskatins prie lietuvių literatūros skaitymo ir čionai augusi jaunima. Taipgi meldžiame kiekvieno, perskaiciūsio šį pranešimą, pasakyti apie tai ir savo draugams.

S. E. Vitaitis ir Bendrija. P. S. Siunčiant prenumeratą meldžiame siūsti sekamu vardu ir adresu: "Parama," 307 W. 30-th St., New York City.

PAJIEŠKOJIMAS

PAJIEŠKAU Elzės Žitkiūtės iš Lietuvos paeina iš Vilkaviškio parapijos, Mariampolės apskričio. Amerikoje per kiek laiko gyvenono Waterbury, Conn., po num. 685 Riverside St. Girdejau, kad yra apsiavęsi, po vyrų vadinas Vaitkus. Aš dabar atvažiavau iš Lietuvos ir atsivežiau daug naujienų nuo Elzės Žitkiūtės giminių, norėčiau susirašyti arba ypatskai susieiti. Ji pati arba kas ją pažįsta labai prašičiau atsiųsti sekančiu antrašu:

ANTANAS VINICKAS
409 Broadway, Room 13, South Boston, Mass.

KIEKVIENAS SUSIPRA TĖS LIETUVIS PRIKLAUSO PRIE A. L. T. SANDAROS.

Tel. S. B. 2805-R.

Lietuvis Optometristas

Išgaminuoju akis priskiritai akinius ir kreivas akis atitaisau, tinkamu laiku.

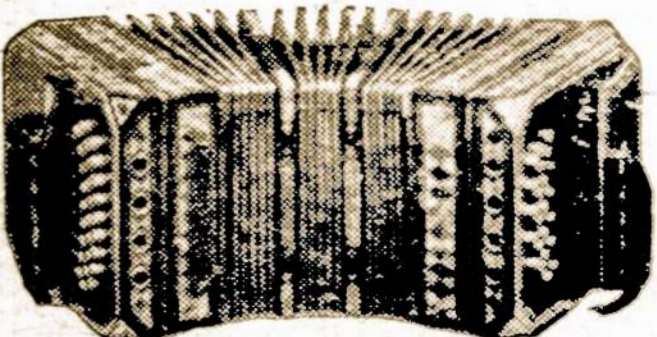
J. L. PAŠAKARNIS, O. D.

447 Broadway,

So. Boston, Mass.

Perlinės Queen Koncertinės yra Geriausios.

Padarytos iš 76 ir 102 raktų, oktava ir trigubos. Visos pirmos klesos plieniniai reeds. Dailaus užbaigimo arba gražiai išmargintos. Neapsigaukit, žiurėkit, kad ant koncertine butų pažymėta

"PEARL QUEEN"

Taipgi parduodamos lengvais mėnesiniais išmokėjimais. KATALIOGAS ATSIUNCI AMAS DYKAI.

GEORGE & VITAK MUSIC CO.

309 So. Ashland Ave.,

Chicago, Ill.

Tel. So. Boston 278.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Belima susikabinti ir Hetavimus.

Ofiso valandas:

Rytas iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakarais 6 iki 8.

536 Broadway, So. Boston.

Tel. So. Boston 4000.

DR. J. C. LANDZIUS - SEYMOUR

Lietuvius Gydytojas

Valandas 9-11 2-4 6-9

506 Broadway,

So. Boston, Mass.

T.M. D. Reikalai

(Pabaiga)

Vice-pirmininkas P. A. Dėdinas prieš bendradarbiavimą.

TMD. knygūs, Juozas Šolis prieš bendradarbiavimą.

Gruodžio 29, 1923m.

Norint butų galima daug polemizuoti su nepriartančiais dėties bendradarbiavimu "Kultūros" Bendrove skleidimui Kultūros ir apšvietos, bet kad diduma užreikš savo nuomonę tai ką reikės mažumos, kad ir geroniai įrodytai? Mes juk ne bolševikai budami mažumoje negalime reikauti; kad mūsų motyvavimams pasiduoti, negalime tokia discipliną panaudoti. Vieną dalyką aš pareiškū, jei mes neįėjškosime TMD. gyduoliū, jei neimsime kokios norint atsakomybės sau už pareigą įvesti kokių nors permainų, naujanybiū. tai eidami tokiu keliu, kad tik apsirubežiavus patiemis sau ir išėjšus sausomis kojomis, tol kol mes esame tai TMD. neprikelsime iš šio merdėjimo. Aš žinau tą, kad TMD. butinai turi ką norint duoti tėvyni, kad tas davimas butų aiškiai matomas norint tiems, kurie ką norint iš TMD. gauna, norint biznio žvilgsniu. TMD. atrodytų skriauda, jei mes patys tik savęs žiurėsime, tai pasiliksime saumyliai, o ne Tėvynės mylėtojais, o kas pakenčia tą saumylystę?

Pridėdamas iškarpa pirmiaus išreikštos mano nuomonės pareiškiu, kad ir dabar esu linkęs dėtiesi bendram darbu su "Kultūros" Bendrove.

Sakoma, kad nėra paduotų plėnų, aš esu pridėjęs prie savo argumentavimū keltą punktū, jei kiekvienas iš mūsų butume pridėję po tiek jau dabar turētume pagrindu, bet matomai lengviau kritikuoti negu tveriamą darbą patobulinti, pridėti savo minčių plytele.

Ypatingai reikia pastebėti kad mūsų pirmininkas pasirodė dideliu materialistu argumentuodamas apie susiartinimą bendran darban su "Kultūros" Bendrove.

(pasirašo) A. B. Strimaitis. Perleidęs šią medžiagą per mūsų organą daugiau jau nemanau krivuliū rašyti ir jų siunti rėti reikale bendradarbiavimos su "Kultūros" B-ve. Visą medžiagą peerduosiu busimam mūsų seimui, kuris tik galės išspręsti ir duoti nurodymū Centro Valdybai. Ypač pageidaujama, kad visos TMD. kuopos apkalbėtų susirinkimuose ir priduotų savo nutarimus organui ir busiančiam mūsų seimui. Visi Centro Valdybos nariai, kurie išsireikš prieš "Kultūros" B-ve, nesuprato šiuo tarpu "Kultūros" pasiūlymū ir nesuprato kitū TMD. centro valdybos nariū, kurie išsireikš už bendradarbiavimasi su "Kultura" leisdami parinktus veikalus išvien. Tikiuos, kad Naujoji TMD. valdyba, kuri užims vietas nuo L-mosios liepos daugiau permatys mūsų bendrū reikalū apšvietoje.

J. SEKYS, TMD. Sekr.

TMD. ATSKAITA

Sausio, Vasario ir Kovo, 1924m.

Ieigos mėn. ir įsirašymų: Sausio 28 d.

Pav. P. J. Kalvaitis \$2.00.
68 kp., Detroit, Mich. \$1.25.

20, Cleveland, Ohio. \$12.00.

Vasario 21 d.
22, Chicago, Ill. \$24.25.

3, Brooklyn, N. Y. \$13.25.

52, Rochester, N. Y. \$7.25.

17, So. Omaha, Neb. \$16.50.
149, Portland, Ore. \$9.50.

46, Seattle, Wash. \$5.00.
83, Wilkes Barre, Pa. \$2.00

Vasario 23 d.
8, Dayton, Orio \$12.75.
7, Lawrence, Mass. \$13.50.
Kovo 21 d.
52, Rockchester, N. Y. \$2.00.

68, Detroit, Mich. \$24.50.
55, Cambridge, Mass. \$9.00.
20, Cleveland, Ohio. \$6.50.
44, Brooklyn, N. Y. \$22.00.
117, Rockford, Ill. \$8.00.
Brooklyn, N. Y. \$8.00.

Kovo 31 d.
Pav. Kun. P. Gudaitis \$1.00.
Pav. Antanas Bačenasa \$1.50.
20, Cleveland, Ohio. \$20.75.
50, Worcester, Mass. \$24.00.
10, Pittsburgh, Pa. \$7.00.
91, Seltzer City, Pa. \$6.00.
41, Newark, N. J. \$36.00.
Viso \$295.50.

Už knygas:
68, Detroit, Mich. \$9.85.
M. Ruseckas, Cleveland, Ohio.
\$4.50. — viso \$14.35.

Išsivo \$309.85.

Išmokėjimai:
Vasario 15 d. Ohio Publishing Co. už agitatyves brošiuores \$50.00.

Vasario 21 d. Vyt. Širvydui už redagavimą organo nuo 1 d. liepos, 1923 m. iki 1 d. sausio, 1924 m. \$50.00. Viso \$100.00.

1 d. sausio buvo likę \$3,088.50
Ieigū per 3 mėn. 309.85
Sykiu \$398.35

Per 3 mėn. išmokėta 100.00
1 d. bal., 1924, lieka \$3,298.35

A. B. Strimaitis,
TMD. Iždininkas.

TMD. 22 KUOPOS SUMANYMAI XI SEIMUI.

1. Pakelti meteinū mokestį iki 2 dol. nuo 1925.

2. Visas knygas spaudinti su apdarais ir vienodo formato.

3. Ateinantū rudenį, kuomet gal jau bus išėjšs pirmas tomas Welso Istorijos, imti nuo naujai prisirašiusių nariū po 2 dol. ir duoti tris arba keturias seniau išleistas TMD. knygas. Nariai jau nepasiganėdina mažom knygelėms, kurias praeytie gaudavo, bet reikalauja didelių ir gerū knygu, o mokant vieną dolerį i metus Draugystė neįstengs nariams duoti tokiū knygu, kokiū jie norėtų gauti. Reikia nepamiršti ir to, kad ne visas sumoketas doleris eina nupirkimui knygu, arba jų atspaudinimui; Draugystė turi ir kitas išlaidas.

Visą tą apsvarsčius, 22-ros kuopos didžiama nariū sutinka su pakėlimu metinės mokesties iki dviejū doleriū. Ateinantū rudenį, kuomet jau bus duodama nariams pirmas tomas Welso Istorijos padaryti vajū po visas lietuviū kolonijas gavimui naujū nariū.

Imti nuo naujai prisirašančių nariū įstojimo po du doleriū, bet prie Welso Istorijos duoti po tris arba keturias knygas senesniū TMD. leidiniū.

Centro knygyne yra daug knygu, kurios guli skryniuose be jokios naudos. Pirmaiu buvo manoma gal bus galima su Lietuvos leidėjais apsimainyti, bet, kaip pasirodo, to negalima padaryti. Tai lieka vienas budas: duoti naujai prisirašiusiems nariams 22-ros kuopos Valdyba.

KAS VEIKIAMA KUOPOSE.

Worcester, Mass. Kovo 30 d. pasidarbavus TMD. Seimo rengimo komisijai, kaip tai: daktarai Birutei Bernotaitei ir panelei Juzei Rauktytei, P. A. Dėdynui ir M. P. Kaseliui, buvo surengta apvaikščiojimas Vinco Kudirkos 25 metų mirties sukaktuvėms paminėti.

Pirmausia, Dėdynui vedant, tapo pakviestas gerb. Jonas Dirvelis su "Aušrelės" mergaičių sekstetu ir pagiedota Lietuvos himnas. Paskui tas pats mergaičių sekstetas padainavo "Pasaris." Po to sekė: p-lė M. Tumošaitė "The Nightingale"; smuiko solo J. Raultys; "Sunrise and you," Amilio Stankiutė; piano solo p-lė V. Paltanavičiūtė; "O kad turėčiau aro sparnus" (Dirvelio), tenoras — P.

Skrickis. Taipgi dar ir kitū daineių, gerb. Skrickis padainavo, bet jos vardo nugardejau.
Worcesterieciams labai patinka Skrickio balseis.

Toliau dar pats gerb. Jonas Dirvelis pagrajino ant smuikos solo.

Dar buvo ant programo pažymėta V. S. Jokūbyno paskaita, bet tą dieną gerb. prelegentas buvo išvažiavęs su "Sandaros" reikalais į Bostoną. Tai jo vieton gerb. Dirvelis muzikališkai papildė.

Taigi koncertas pavyko puikiai. Įžanga buvo tik 25 centai, bet pelno pasiliko apie \$30.00. Žmoniū buvo apie 300 suviršum.

Aukų surinkta \$10.00 Vinco Kudirkos paminklo statymui. Turiau dar pažymėti, kad TMD. 50-ta kuopa auga kaip ant mieliū — per keletą savaičių prisirašė apie 40 nariū.

Taigi aš patarčiau visiems geros valios lietuviams rašyties prie TMD.

J. Krasnickas.

Brooklyn, N. Y. Kovo 30 d. 3 kuopa turėjo "Grybų vakarienę, kurioje dalyvavo virš 80 svečių. Tapo prisiminta D-ro Vinco Kudirkos gyvenimas ir reikšmė, taipgi spaudos atgavimo svarba. Svečiai gerokai pavalgė, pasilinksmino ir kurie dar nebuvo nariais, įstojo i TMD. kuopa.

Pirm karo šioje kuopoje buvo virš 160 nariū, bet dabar buvo pernai tik 18-ka. Su pradžia Naujū Metū prasidėjo atgijimas ir dabar kuopa turi virš 35 nariū ir vis auga kasdien. Seni nariai grįžta ir atsiveda naujū.

Mėnesiniame susirinkime bal. 10 d. tapo balsuota į C. V. ir pasikalbėta apie inėsimus Seimui. Kuopa nutarė inėsti, kad po Welso Istorijos apie visą pasaulį TMD imtū leisti Norbuto istoriją apie Lietuvą. Tai raštai aštuoniū tomū didumo, su daugybe senū paveikslių. Iš Narbuto Istorijos ir Daukantas sėmėsi.

Kor.

LAIŠKAS REDAKCIJAI.

Gerb. Red:— Malonėkite palalpinti mano keletą žodžių. "Sandaros" No. 9 vice-pirm. Dėdno yra straisnėlis po antgalviu "Žodis Visiems," kur tarp kitko pasakyta: "Pavyzdžiū,

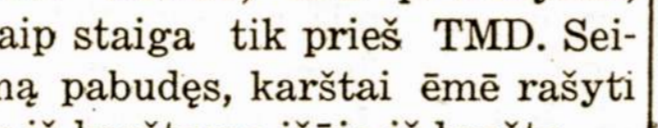
Pittsburgo Seime, kur galiu sakyti, tas Seimas nupuldė mūsų organizaciją, gana daug, nes tenai Seimo vedėjai, pirmininkas ir kiti, nesiskaitė su nariū pasiūstais delegatais. Pavyzdžiū, J. Ambraziejus tiesiog niekino kitus."

Tokis pasakymas yra labai nerimtas ir be jokio pamato. Aš Pittsburgo Seime nebuvau. Paskiausias Seimas buvo Philadelphijoj 1918 metais ir man teko būti pirminiku. O po to nei Pittsburge, nei Detroitu nebuvau. Manau, kad p. Dėdnyas, taip staiga tik prieš TMD. Seimą pabudęs, karštai emė rašyti ir iš karštumo išėjo iš krašto.

TMD. narys J. Ambraziejus.

Viduriniuose amžiuose Europoje jau buvo įvesta viena avinytė ir vienas piemuu — Papa. Tos avinytės vardas buvo "šventa Romos cesiorystė" su Papa. Tuomet visi žmonės turėjo priklaustyti ar tikėti katalikiškai bažnyčiai, o kuris priešinosi — toks tapo sunaikintas — sudegintas gyvu.

BIZNIERIAI, GARSINKI TĖS "SANDAROJE."

Ruffles

Trindamas su Ruffles Išsirūši Pleškanas Lauk.

Trindamas su Ruffles Išsirūši Pleškanas Lauk. Tai yra tavo vėras draugas. Jis net nežino, kaip būti tau patogiui, tiek jam. Jis tave apsaugo ir apsaugo, tuo daugiau pleškani Ruffles. Jis tave apsaugo ir apsaugo, tuo daugiau pleškani Ruffles. Jis tave apsaugo ir apsaugo, tuo daugiau pleškani Ruffles.

Ruffles

Užrašius. Ruffles yra toniku gijvas odai ir plaukams. Ruffles yra pleškani maistinėje ir puslaimies pašalinimas.

Ir tame nėra jokios paslapties. Ruffles yra salyutas gabij ir patyrsiū kombiū, kurie išsirū formū lauku per — ir Ruffles atlieka savo darbą.

Pamėinkit honkai! Išrinkit tonū Ruffles i savo galvos odą kasdien, kaip per salyute lauku, o kasdien pleškani sau Ruffles, tuomet naudokit kartą nuo karto ir pleškani sau daugiau niekuomet nekankinkit. Tik 60c už honkū. Galima gauti apšiekose.

F. A. D. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th St., Brooklyn, N. Y.

Išvažiuoju

Išvažiuoju Lietuvon, todėl parduodu savo Grand Parlor pianą, vertės apie 2 tukstančių dol. ir taipgi baldus (rakanodus). Parsiduoda ir mano namas. Atsiklaust Agenturoj A. Ivaškevičiaus.

Mikas Petrauskas

769 Broadway, So. Boston, Mass.

GERIAUSIA LIETUVIŠKA AGENTURA

Parduodam, sumainom namus, ukas, biznesius ir visokią privatišką nuosavybę, taipgi skolinam pinigus, perkam ir parduodam MORGIČIUS. Apdraudžiame (Inšurimam) visokiū turtaū nuo ugnies ir nuo visokiū nelaimiū. Mes visiems suteikiam greitą ir teisingą patarnavimą. Taigi visais viršminėtais reikalais kreipkitės pas

OLSEN'S REALTY COMPANY
409 W. Broadway, Room 3, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0243. Savininkas D. J. OLSEIKA.

Lietuviška Aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada eikite ant 100 Salem St., kur rasite visokiū Amerikos vaistų ir Europiškū ir visokiū lietuviškū šaknū.

Mes laikome užtikrintas gyduoles nuo visokiū ligū, kaip tai: nuo galvos skaudėjimo, nuo užsėjšio reumatizmo, nuo ausilpatėjimo strėnų kraujū valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir visokiū kitū ligū. Taipgi turime nuo visokiū slaptingū ligū ir geriausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų. Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigus ir sveikate. Atelkite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai. Pataukiam geriausius daktarus per telefoną visai uždryk.

D. CABITT,
BOSTON, MASS., 100 SALEM STREET.

NUBAUSTAS!

SIS mažas vaikas išdykavo, todėl jo motina pareiškė, kad jis negaus nė trupučio.

BAMBINO

Reg. S. V. Pat. Biura.

Matai ką jis daro!
Palauk, kuomet jis sugaus motinai! Motinos, nebaiskite savo vaikū neturėjimu Bambino po ranka, kuomet jie to reikalngi. Jei jie išvemiam dalį savo maista, turi viduriū diegimą, išutima, viduriavimą — duokite jiems Bambino be jokio atidėliojimo. Tie nemalonūs simptomai pranyks taip greitai, kaip greitai jų sieton perims šitas nepavojingas, pasekmingas viduriū palpuosiuotojas.

KUDIKIAI MEGSTA JI! JIE NET PRASO DAUGIAUS!

F. AD. RICHTER & CO., 104-114 So. 4th St., BROOKLYN, N. Y.

Lietuvos Albumas

Didelė 435 puslapių knyga, kurioje 288 puslapiai viet tik paveikslių įvairių Lietuvos profesiosakū bei veikėjų, būtent: profesoriū, advokatū, gydytoju, kompozitoriū, dailininkū, generolu, karininkū, vyslypū, kunigiū bei šiaip įvairiū grupiū. Gi kiti 147 puslapiai, tai aprašymas kal kurių veikėjų gyvenimū. Ši knyga yra labai graži ir nauđinga kiekvienam. Jos kaina tik \$3.50. Reikalaudami siųskite ir pinigus adresuodami:

SANDARA,
327 E St., So. Boston 27, Mass.

"DIRVA"

"DIRVA" PERSIKĖLĖ NAUJON VIETON.

Mokslu, Literaturos ir Politikos Sąvaitraštis

Išėina Penktadieniais, 8 puslapių, didelio formato, visuomenės laikraštis.

Prenumerata metams \$2.00
Lietuvon metams \$3.00
Pusei metų pusę kainos.

"Dirvos" Agentūra Siunčia Pinigus į Lietuvą ir Partraukia Gimines į Ameriką.

"DIRVA"
3352 Superior Ave. Cleveland, Ohio.

SUSIVIENJIMAS LIET. AMERIKOJ

DIDŽIAUSIA LIETUVIŲ APDRAUDOS IR PABALPOS ORGANIZACIJA SUVIENYTOSE VALSTIJOSE, KURIOS TURTAŠ ARTI \$500,000.00.

Nuo susiorganizavimo iki šiam laikui išmokėta \$248,587.80 pomirtiniū. Pašalpu išmokėta \$247,687.15.

SLA. kuopos randasi visuose didesniuose miestuose. Nariai primami nuo 18 iki 50 m. amžiaus. Visi nariai gauna laikraštį "Tėvynė" dešimčiai ir taipgi gauna SLA. išleistas knygas už pusę kainos.

Pomirtinės skyriai — \$150, 300, 600 ir 1,000.
Pašalpos skyriai — \$6.00, 9.00, ir 12.00 į sąvaite.
platesniū informacijū kreipkitės šiuo adresu:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA.
307 W. 30-th Street, New York, N. Y.

NAUJAS SĄVAITINIS AM. LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS.

"VARPAS"

EINA KAS ŠEŠTADIENIS.
Kaina metams Suv. Valst. \$2.00
Pusei metų 1.00
Užsieny ir Lietuvoj met. 3.00
Pusei metų 1.50

Jei nori pasiskaityti tikrų ir teisingū žinių, tai skaityk "VARPA," kuris, nieko neužkabinedamas, paduoda ir nušviečia tik įvykius. Idėk į konvertą dvidolerinę (\$2.00) ir pasiųsk "Varpo" Administracijai, o gausi jį.

"V-A-R-P-A-S"
3251 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Yards 1234.

NAUJIENOS

Pirmas didžiausias ir geriausias dienaarštis pasaulyje. NAUJIENAS leidžia darbe žmonėms darbe žmonėms. NAUJIENŲ Metinė Biazie Knyga ir Almanakas, 1923 m. su 20,000 informacijomis DYKAI tema, kurie užsiprenumeruos NAUJIENAS. NAUJIENŲ kaina metams Amerikoje \$7.98. Lietuvoje \$8.00.

NAUJIENOS
1738 S. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

Vietos žinios.

PRAKALBOS.

J. W. LIUTAS.

Rengia
Sandaros 7 ir Mot. 78 kp.
Nedėlioje, Gegužės 4 d., 1924,
7:30 val. vakare.

LIETUVIŲ SVETAINĖJE
Kampas E ir Silver Sts.,
So. Boston, Mass.

Kalbės
JONAS LIUTAS,
Sandaros Prezidentas
A. IVAS, V. J. ŠIAKYS.
Dainuos „Gabijos“ Vyrų
Kvartetis ir Solistai.
GERBIAMA VISUOMENĖ!

Girdėjote, kad Lietuvoje klerikalai nori nustatyti griežtai klerikalinę valdžią. Žinote, kad kun. Garmus apskundė „Sandarą.“ Kodėl klerikalai puola pažangiasias spėkas? Ateikite į šias prakalbas, ir išgirsite kodėl klerikalai tą darą —kartu ir daugybę kitų svarbių dalykų lietuvių politikoje. Įžanga veltui.

„AUSRELIEČIŲ ATSI-LANKYMAS.“

Pereito šeštadienio vakarą, balandžio 26 d. vietos Sandaros 7 kuopa surengė vakarą, kuriame „Ausreliečiai“ iš Worcester, Mass. sulošė naują 5 veiksmų veikalą „Už Tėvynę.“ Publikos susirinko apie du šimtus, mat kad subatvakaris, tai daugumas dėlei biznio reikalų negalėjo ateiti.

Pats lošimas išėjo puštinai, žinoma buvo kaikiurių trukumų kaip iš aktorių pusės, taipgi teko patėmyti ir režisieriaus padarytų trukumų laike mokinio ir scenų sutvarkymo. Aš nenoriu tame kritikuoti lošėjus, nes galimas daiktas, kad tokiom skaitlingam buriui aktorių ir steičius buvo perankštās.

Patsai veikalas atvaizdina paskutinius įvykius Lietuvoje; Lietuvos kariuomenės tvėrimosi bei pirmus susirėmimus su lenkais. Pats veikalas persemtas lietuvių tautinės patriotinės dvasios, kas žinoma daro žiūrėtojamams gero įspūdžio. Veikalas turi ir keletą dainų, kurioms muziką pritaikė gerb. J. Dirvelis, „Ausrelės“ vadovas, dainininkams palydėjo puiki iš keturių ypatų Orchestra.

Ypatingai reikia pastebėti, kad geras lošimas matėsi pas Magdę Jurgaitienę — M. Kristolaitę; Onutę, jos dukterį — J. Mitrikaitę ir Petrą Jurgaitį — F. Skliutą. Linkėtina Worcesteriečiams ir ateityje nepamiršti Bostoniečių. Buvęs.

PUIKI MOTERŲ APSVIETOS DRAUGIJOS VAKARIENĖ.

Nedėlioje, balandžio 27, kaip 8 val. vakare, Moterų Apšvietos Draugija turėjo surengusi vakarienę Lietuvių Svetainėje. Vakarienė pavyko iš visų atžvilgių. Žmonių buvo daug; valgiais linko stalai. Surengimą vakarienės vedė p-nia Plevokienė. Vedimą programą ji pridavė pil. Kontrimui. Programą išpildė Simono Daukanto Mokyklos mokiniai, kuriuos sumokino p-nia Zuzana Neviackienė. Elena Kontrimūtė deklamavo, „Kur Lietuvoj;“ Jolėna Matuzevičiūtė deklamavo

„Kur dienos tos;“ Anelė Bratė raitė skambino pianą „Pavasario Giesmė;“ Marcelė Ivanauskaitė dainavo „Birutę;“ Elena Kontrimūtė „Sužeistas Kareivis.“

Kalbėjo Nadas Rastenis. Jis apibrėžė svarbius darbus nuveiktus Simono Daukanto Mokyklos, ir ragino tėvus leisti savo vaikus į tą mokyklą, mokintis savo tėvų kalbos. Kartu nurodė reikalingi priklausyti prie Moterų Apšvietos Draugijos, ir kvietė moteris prie tos organizacijos prisidėti.

Vėl sekė programos. Jonas Zinkevičius deklamavo „Tironas;“ Marcelė Ivanauskaitė deklamavo „Jono Prieputis.“ Mergaičių kvartetis padainavo „Kur tu buvai kiškeli mano;“ Rolūtė dainavo „Vargdienėlio dainą;“ etc. D. Galinis dainavo liaudies ir Lietuvos kareivių dainas.

Po skanios „čiapsui“ vakarienės ir dailes programos susirinkimas išsiskirstė apie vienuoliktą. Svečias.

SPECIALIS SUSIRINKIMAS

A. L. T. Sandaros 7-tos kuopos bus laikytas panedėlį gegužės 5 d. Sandaros svetainėje, 327 E St., So. Boston, 7:30 val. vakare.

Susirinkimo svarba yra tame, kad bus svarstomi įnešimai į seimą ir kiti seimo reikalai. Pirm. J. Nauburis.

Penktadienį, gegužės 2 d. vakare, bus prof. Stuart Mason „Gabijos“ repetuojamoj „Žalčių Karalienėj.“ Gabijiečiai privalo but visi in corpore.

Pereitą mėnesį Mass. valstijoje liko suspenduota ir atimta laisvės 222 automobilių savininkams. Laisnių atėmimo yra visokių priežasčių: munsaino vežimas, pergreitas važiavimas ir kitokie taisyklių peržengimai.

Marė Buddy, So. Bostone, dėl nežinomos priežasties norėjo nusinuodyti.

(Vietos žinios seka 5 pusl.)

PARSIDUODA

3 šeimynų 15 kambarių namas visi naujos godynės įtaisai (improvements), skyrium šildomi pečiai, elektrikas ir piazai; gerroj vietoj Dorchesteryj; rendos \$1620 į metus; dėl greito pardavimo prekė \$12,500, ir lengvos išlygos.

A. IVAS.
361 Broadway, So. Boston, Mass

Stogdengiai (Roofers)

Per 30 metų užganėdinom kiekvieną kostumerį, mes gvarantuojam (guarantee) savo darbą visados. Kreipkitės į
LITHUANIAN AGENCY
361 W. Broadway,
Tel. S. Boston 0605.
So. Boston, Mass.

Lietuvių Geležinė Krautuvė

Viena iš didžiausių geležinių daiktų Krautuvė So. Bostone, kurioje galima gauti visokių geležinių įrankių, Ablių, Kaltų, Gražtų, Peilių, ir visokių kitokių įrankių, kurie tik yra žmogui reikalingi.

SPECIALIAI visokių įvairiausių rūšies Pentų, Vanišių ir Šlakio. Pasiunčiame geriausius patyrusius Pentorius, Karpenterius ir Plumerius, kurie aptaiso ir apipentina namus.

Užlaikome langams ir durims sietukų, tvoroms ir vištinėms aptverti visokių dratų. Visokių Galvanizuotų ir Kaparinių Boilerių, Vandens, Geso ir Štymo paipų; gesinių Pečių, Grėblių, Šakių ir Lopetų.

Viskas parsiduoda prieinamiausioms kainoms. Užsakymus priimame per telefoną ir per laiškus. Reikalė kreipkitės šiom antrašu:

SO. BOSTON HARDWARE CO.
379 Broadway, Tel. S. Boston 0122. So. Boston, Mass.
JONAS KLIMAS ir PETRAS BOLYS, Savininkai.

Ukes-Farmos

200 akru, apie 30 dirbamos lygios be akmenų žemės. Didelis miškas apie 300 kortų kietų medžių dėl malkų ir pušų dėl lentų apie 100 tukstančių pėdų. 7 kambarių stuba, 2 kutės ant „state road“, 2 mylios į miestuką ir fabrikus. Upelis teka per farmą ir randasi visokių žuvų. Prekė tik \$2,900, įmokėt \$1,900. Šita farma yra dusyk tiek verta.

80 akru, 30 dirbamos žemės kita ganykla ir miškas. 7 kambarių stuba su šiluma, elektrikos šviesa ir bėgantis vanduo ir kutė, 12 karvių, 2 arkliai, vištinnakas, 60 vištų, 2 antys, 3 žąsys, vežimas, bagė, pakinkai ir kiti farmos įrankiai, viena mylia į miestuką, prie „state road.“ Pieną parduoda kvortom, paranki vieta, nes miestuki yra fabriku daugiausia audeklinės. Parduoda už \$8,500; įmokėt \$3,500. (20)

A. IVAS,
110 Tremont St. Boston,
Room 508. Tel. Main 6467.

REIKALINGA

Reikalinga mergina arba pavienė moteris dirbti namuose lietuvių šeimynoje. Puikus kambarys, valgis ir \$10.00 savaitinės algos. Kreipkitės į Sandaros Administraciją, 327 E St., So. Boston, Mass.

REIKALINGAS

Jaunas vaikas tarp 16 ir 20 metų, dirbti ofise ir mokytis biznio.

A. IVAS.
361 Broadway, So. Boston, Mass

LIETUVISKA VALGOMŲ DAIKTŲ KRAUTUVĖ.

Pas mus galima gauti švariai užlaikomas visokias mėsas ir kitokius valgomus daiktus. Kainos pigios, patarnavimas geras. Kviečiame lietuvius atsilankyti. (18)

A. P. WILKINS
725 E. 7-th St.,
So. Boston, Mass.
Tel. S. B. 2385-R.

LIETUVIS GRABORIUS

Šiuomi pranešu vietas ir apeliinkės lietuviams, jog laidotuves aprupinu kogeriausiai ir už pigiausių kainą negu kiti. Į apeliinkius miestukus važiuoju ir už tai nieko nerokuoju. Dieną ar naktį kreipkitės šiuom antrašu:

P. J. AKUNEVIČIUS.
258 W. Broadway,
So. Boston, Mass.
Office Tel. 381.
Gyvenimo Tel. 2024-J.

Persikraustymo Išpardavimas jau Prasidėjo.

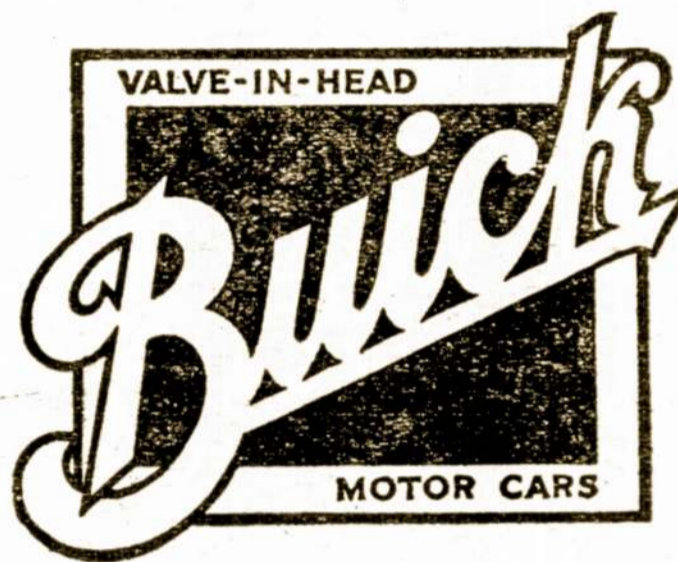
LIETUVIŲ RAKANDŲ KRAUTUVĖJE

268 West Broadway, South Boston, Mass.

Mūsų krautuvė, turėjusi gerą pasisekimą nuo pat savo įsteigimo 1916 m., jautėsi perankštai dabartinėje vietoje. Kraustomės į dvigubai didesnę vietą po Nr. 326—328 W. Broadway. Tos priežasties dėlei senąjį staką parduodame žymiai papigintomis kainomis. Visus lietuvius kviečiame ta proga pasinaudoti. Pasakykite apie tai visiems savo kaimynams, pažįstamiems ir draugams.

ANTANAS AŠMENSKAS, Vedėjas.

Naujų ir Senų Automobilu Krautuvė

Paruodame naujausius Buick automobilius su 6 breikais, (matorzais) puikiausios, tvirčiausios mašinos ant kelio. Galima su Buick lengvai pradėti važiuoti ir lengvai sustabdyti. Nemokantis važiuoti gal lengvai išmokyti ir su mūsų pagalba galima greitai gauti leidimą (license) važiuoti automobiliu. Prekę naujiam Buickam nuo \$1070 iki \$3000. Vartotos ir pardirbtos mašinos nuo \$100 iki \$1200. Parduodame ant lengvų išmokėjimų ir labai greitai išmokiname važiuoti. Taipgi parduodame batarėjas, Radio ir visokius automobilių reikmenų, taijerų, tubų ir tt. pigiau negu kur kitur mieste galima pirkti ir taisome mašinas nebrangiai ir atsakančiai. Ekspertai mekanikai padaro ištyrimą (test) ant mašinų ir batarėjų visiems dykai Lietuvių Garadžiuje ir automobilių krautuvėse. (21)

MOTOR SALES CO.

BUICK SALES AND SERVICE

541—545 E. Broadway, South Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0376 ir 1370.

Lietuvis Siuvėjas

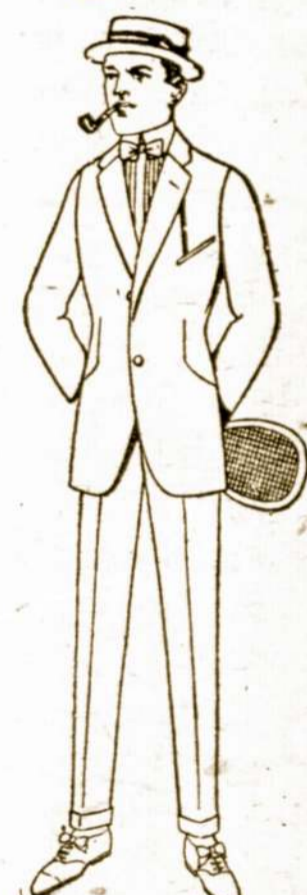

M. J. Neciackas

Siuvam geriausius ir naujausios mados vyrams drapanas, pataisom, išvalom ir nudažom. Kas norite turėti geras ir naujausios mados drapanas, ateikite pas mus po numeriu

247 D St.,

So. Boston, Mass.

Farmos - Ukės

160 akru žemės, didelis sodas, stuba 13 kambarių, kutė 14x80 pėdų, silo kubilas, garadžius, vištinnakai, 3 arkliai, 10 karvių, 3 veršiai, 20 tonų šieno, mėšlų kratoma mašina, trokas, plugai, akėčios, drapakai ir kiti ukės įrankiai, kurie yra reikalingi dėl ukės. Tik 18 mylių iš Bostono. Savininkas parduos pigiai arba pamainys į namus Bostone.

60 akru žemės arti Bulivardo su puikiais namais, krautuvė ir 12 kambarių su vania namas, elektros šviesa ir šiluma, didelė kutė, silo kubilas, 2 karvės, 1 arklis, vištinnakai ir 50 vištų, gazalino tanka. Savininkas išvažiuoja ir ukė turi but greitai parduota, prekė \$8000 ir labai lengvos išlygos. Vieta arti prie stoties ir netoli iš Bostono.

5 akru žemės, nauja stuba, 5 kambarių kutė, garadžius, 1 karvė, veršis, vištų, ančių, sodas, prekė \$4750 ir lengvos išlygos. Vienas fėras iš Bostono.

Turim ir daug kitų ukų ant greito pardavimo, kur galima pirkti daug pigiau negu jos ištikrųjų yra vertos.

J. Balušaitis

361 West Broadway, arba 337 West Third St.,
SO. BOSTON, MASS.
Telephone: S. Boston 0418-R. arba S. B. 0605.

SOKIAI!

Kas subatos vakaras, Lietuvių Salėje, kamp. E ir Silver St., So. Boston, Mass. Gražina puiki Kazimiero Vaitkaus Orchestra.

Paskolos.

Perkame ir parduodame mirtgadžius, taipgi duodame ir surandame paskolas ant namų.

A. IVAS.
110 Tremont St., Room 508,
Boston, Mass.

Geriausia Pirkti

Perkam, parduodam ir išmainom: namus, farmas ir kitokią nuosavybę. Apraudžiame nuo nelaimių automobilius, Taipgi taisom ir pentinam namus iš vidaus ir iš lauko, darbą atliekame greitai ir gerai. Viršminėtais reikalais kreipkitės į

N. E. Real Estate and
Insurance Agency.

M. J. KASTANT
Innman Bldg. Innman Sq.,
Room 4, Cambridge, Mass.
Tel. Univ. 1127-R.

Vienatinė Lietuviška Bostone

APTIEKA

Receptus sutaissom Europos ir Amerikos Daktarų.

Užlaikom visokius vaistus, nuo įvairių ligų. Taipgi visokias šaknis, Zoles ir Ziedus. Tikra Lietuviška Trejanka 50c. Prisiunčiame Vaistus ir per pašta.

Oficialiai įgaliotiniai Lietuvos „VAISTIJOJ.“

Jeigu kokiu nors vaistų negautumet kitur, rašykite pas mus, mes turime. Atsakymai priisiukite pašto ženkleli.

K. SIDLAUSKAS
Provizorius.

373 W. Broadway.
So. Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St.,
So. Boston, Mass.
Telephone South Boston, 502

Mūsų Baryti Pavelsklai Viesiems Patinka.

JURGIS STUKAS

Fotografas.

Padarome dailius paveikslius: Vestuvių, Šeimynų ir Pavienių. Užlaikom visokios rūšies rėmus ir darom didelius paveikslius.

453 Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 0464-J.

Tel. So. Boston 3520

Namų Tel. Aspinwall 9870

ADVOKATAS

A. O. ŠALNA (SHALNA)

LIETUVIS ADVOKATAS

Baiges du Universitetu Cornell University su A. B. G. Washington Univ. su LL. B. "Darbininke" Name (antros lubos)

366 W. Broadway, So. Boston.

Dr. H. M. Landau

GYDYTOJAS, CHIRURGAS

220 Hanover St. Boston, Mass

Telefonas Richmond 0380

Specialistas vyrų ir moterų

slaptų ir chronišku ligų.

Valandos: nuo 9 ryte iki 8 vakare. Nedėldieniais iki 5 v.

vakare. Patarimai dykai.

Jei jums Reikalinga

Pentorius

Matykit Jackų J. Starkų.
Ofisas 350 Broadway,
So. Boston, Mass.
Tel. S. Boston 0212.